

VUOSIKERTOMUS 2013

- Vahvistettu hallituksessa 26.3.2014

Abilis-säätiö
Tukea kehitysmaiden vammaisille

Sisällysluettelo

Yhteenveto	3
1. JOHDANTO.....	4
2. RAHOITUSKAUDEN TOIMINTA.....	4
A. HANKERAHOITUS.....	4
2.1. Hakemukset ja myönnetyt rahoitukset	4
2.2. Myönnetyn projektirahoituksen jakautuminen toimijoittain, alueittain ja maittain sekä teemoittain	6
2.3. Hankevalmistelu.....	9
2.4. Hankeseuranta.....	9
2.5. Päättyneiden projektien seuranta, tuloksia ja toiminnan vaikutuksia.....	10
2.6. Säätiön toiminta ja YK:n vuosituhattavoitteet	15
2.7. Hankearviointi ja -evaluaatio	15
B. KUMPPANUUSOHJELMA	15
Kumppanuussopimukset	16
C. TIEDOTUSTOIMINTA	20
D. LAATUTYÖ JA TOIMINNAN KEHITTÄMINEN.....	21
Laatutyö.....	21
Arviointi- ja kehittämistyö.....	22
Mekongin alueen toiminta, valmistelut ja käynnistäminen	22
Mukana Vammaiskumppanuusohjelmassa	23
Asiantuntijuuden vahvistaminen	23
E. HALLINTO	24
Säätiön hallitus	24
Säätiön kehitysyhteistyöstä vastaava henkilöstö	25
Säätiön talous.....	25
Säätiön toimitilat	27
F. KEHITYSYHTEISTYÖN VAMMAISOIKEUSDIPLOMATIA JA VAMMAISASIOIDEN ERITYISASiantuntijuus	27
3. YHTEISTYÖVERKOSTOT JA KOTIMAAN TOIMINTA	28
3.1. Kansainvälinen verkostoituminen	28
3.2. Säätiöiden välinen yhteistyö	29
4. ARVIO VUODESTA 2013 ja TULEVAISUUDEN SUUNTAVIIVOJA.....	29

VUOSIKERTOMUS 2013

Yhteenveto

Vuosi 2013 oli Abilis-säätiössä aktiivinen toimintavuosi. Se oli myös juhluvuosi, kun säätiön toiminta täytti 15 vuotta. Juhlavuotensa kunniaksi säätiö julkaisi kirjan ”Pienellä tuella suuria asioita”. Kirja kertoo sanoin ja kuvin siitä työstä, jota säätiö tekee ja mikä merkitys on tuella, jota kehitysmaiden vammaiset henkilöt saavat. Vaikka tuki voi länsimaisin silmin näyttää pieneltä, se voi olla kehitysmaissa asuvalle henkilölle mittaamattoman arvokas – se avaa oven uuteen, osallistuvaan ja sisällöltään rikkaaseen elämään.

Vuosi 2013 aloitti uuden kolmivuotisen rahoituskauden (2013–2015) ja kasvanut valtionapu mahdollisti uusien toimintojen käynnistämisen ja rahoitustoiminnan tehostamisen nimetyillä alueilla. Uusina toimintoina säätiö aloitti Vammaisoikeusdiplomatiatyön ja alueellisen toiminnan Mekongilla. Vammaisoikeus-diplomatia on Kalle Könkkölän johdolla toteuttava aloite edistää vammaisten ihmisoikeuksia ja elinolosuhteita, Suomen inklusiivista kehityspolitiikkaa ja maailmanlaajuisia yhteistyötä ja tarjota Suomen ulkoasiainministeriölle vammaisasioiden erityisosaamista. Kymmenet tapaamiset Suomessa ja ulkomailla, neuvottelu- ja diplomatiamatkat sekä vammaisten asiantuntijoiden mentorointi tuleviin tehtäviin rytmittivät vuotta ja antoivat hyvän lähdön aloitteelle.

Aiempien vuosien valmistelutyö Mekongin alueen toiminnan tehostamiseksi johti siihen, että alkuvuodesta rekrytoitu työntekijä, aluekoordinaattori, aloitti työnsä 1.4.2013 ja Abilis-säätiön maanosatoimisto avasi ovensa Disabled People’s International’n (DPI) aluetoimiston yhteydessä Bangkokissa. Ensimmäisen maatoimiston valmistelut lähtivät vauhdikkaasti liikkeelle Vietnamissa, jonne rekrytoitiin maakoordinaattori loppuvuodesta 2013. Vietnamiin suuntautuneen matkan aikana käynnistyivät myös säätiön materiaalin kääntäminen ja vammaisjärjestöjen tukeminen projektihakemusten laadintaan. Samoin yhteydet Myanmariin tiivistyivät ja suunnitelmat toiminnan käynnistämiseen Myanmarissa vuoden 2014 alkupuolella tarkentuivat.

Säätiö jatkoi rahoitustoimintaansa aktiivisesti. Vuoden aikana säätiö käsitteli noin 400 hakemusta, joista se hyväksyi rahoitettavaksi 179. Yhteensä 187 hakemusta hylättiin. Hakemuksia tuli eniten Afrikasta (56 %). Kaikista köyhimpiin maihin rahoituksesta kohdentui noin 85 %. Strategiansa mukaisesti säätiö kanavoiti 70 % kaikesta tuesta kumppanimaihin, joita säätiöllä oli vuoden 2013 aikana yhteensä 12. Näissä maissa kumppanijärjestö seurasi hankkeiden suunnittelua ja toteutusta koko hankesyklin ajan, jolloin riskien hallinta oli tavoitteellista. Eniten säätiö tuki aiempien vuosien tapaan köyhyyden vähentämiseen ja toimeentulon hankintaan liittyviä projekteja. Niitä oli 47 % kaikista uusista avustuspäätöksistä. Avustusten koko vaihteli 1 846 – 20 000 euron välillä. Keskimääräinen avustuksen koko oli 7 557 euroa. Koska säätiön pienten avustusten määrä on kasvanut, on keskimääräisen avustuksen koko myös viime vuosina hieman laskenut. Tilanne todistaa sen, että pienille paikallistason ryhmille, erityisesti maaseutuolosuhteissa, riittää varsin pieni projektirahoitus, jonka ryhmä pystyy hallinnoimaan ja käyttämään suunnitelman mukaisesti.

Jotta säätiö voi jatkossa antaa tarkat tiedot rahoitustoimintansa vaikutuksista ja tuloksista, sopivan mittarin kehittämistyö jatkui vuoden 2013 aikana. Luotuja indikaattoreita esiteltiin ja muokattiin 5 eri maissa ja 33 projektissa. Kehittämistyön kautta ne saatiin valmiiksi sinä määrin, että indikaattorit pienissä avustuksissa otetaan käyttöön alkuvuodesta 2014.

Vuonna 2013 säätiön edustajat osallistuivat erilaisiin koulutuksiin ja tapahtumiin. Uuden työntekijän myötä (tiedotussihteeri) säätiö tehosti tiedotustyötään. Myös yhteistyö suomalaisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa oli aktiivista. Säätiön ihmisoikeusperustainen toimintatapa herätti kiinnostusta ja tarpeen päivittää Ihmisoikeusperustaisuus Abilis-säätiön toiminnassa –asiakirjan kuvausta. Tiivis yhteistyö sisarsäätiöiden kanssa jatkui muun muassa hyvien hankehallinnon käytäntöjen päivittämisen kautta.

1. JOHDANTO

Abilis – säätiö on suomalaisten vammaisten perustama järjestö, jonka tarkoituksena on edistää vammaisten ihmisten omaa toimintaa, ihmisoikeuksia, yhdenvertaisuutta ja itsenäisen elämän mahdollisuuksia kehitysmaissa sekä Itä-Euroopassa. Säätiö perustettiin vuonna 1998, rahoitustoimintaa se on toteuttanut vuodesta 1999 alkaen.

Abilis-säätiön ydintoiminta on tukea kehitysmaiden vammaisia ihmisiä ja heidän järjestöjään vahvistamaan ja toimimaan elinolosuhteidensa kohentumiseksi. Säätiön rahoituksen kautta moni aloitteleva, heikoissa tai vaatimattomissa olosuhteissa toimiva yhdistys on saanut ensimmäistä kertaa mahdollisuuden käynnistää toimintaa, joka voimaannuttaa ryhmän jäseniä, tarjoaa heille työtä ja toimeentuloa tai muuta tärkeää toimintaa, antaa mahdollisuuden osallistua ja löytää paikkansa yhteisössä. Painopisteenä on löytää todella ne ruohonjuuritason toimijat, jotka eivät saa muuta rahoitusta, eivätkä ulkopuolista tukea, mutta joilla on potentiaalia vahvistaa vammaisten ihmisten osallistumista, itsenäistä elämää ja omavaraisuutta. Abilis-säätiön rahoitustoiminta kohdistuu helposti syrjäytyvän ja haavoittuvan väestöryhmän, vammaisten ihmisten, tukemiseen sekä köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämiseen.

Vuoden 2013 toiminta jatkoi säätiön rahoitustoimintaa alkuperäisen toiminta-ajatuksen ja vuodelle 2013 vahvistetun toimintasuunnitelman pohjalta. Säätiö käynnisti uusia toimintoja, tehosti rahoitusta ja tiedotustoimintaansa ja palkkasi lisää henkilöstöä. Säätiö käytti tehokkaasti saamaansa valtion tukea, vaikka sitä hieman jäi vuodelle 2014. Toiminnan laatu haluttiin pitää korkealla ja uusien toimintoja käynnistettiin asteittain erityisesti Mekongin alueella. Nämä olivat osasyynä siirtyvään valtion tukeen. Vuoden aikana toteutetut toiminnot ja niiden analyysiä kuvataan tämän raportin seuraavissa luvuissa.

2. RAHOITUSKAUDEN TOIMINTA

A. HANKERAHOITUS

Säätiöllä on avoin haku, johon kehitysmaiden järjestöt voivat lähettää hakemuksia ympäri vuoden. Rahoituspäätökset tehdään saapuneiden hakemusten ja säätiön rahoituskriteereiden perusteella. Rahoituksesta pyritään ohjaamaan 70 % säätiön kumppanimaihin.

Vuoden 2013 aikana säätiön rahoituksella oli meneillään keskimäärin 260 hanketta. Luku vaihteli vuoden aikana, koska osa projekteista alkoi ja päättyi saman vuoden aikana ja samanaikaisesti uusia, pidempikestoisia projekteja käynnistyi ja/tai päättyi. Yhteensä vuoden aikana käynnissä oli 398 hanketta.

2.1. Hakemukset ja myönnetyt rahoitukset

Abilis-säätiö sai lähes 3 000 suoraa yhteydenottoa vuoden 2013 aikana. Eniten yhteydenottoja tuli Keniasta, Pakistanista, Intiasta, Nepalista ja Bangladeshista. Valtaosa yhteydenotoista ei johtanut hakemuksen käsittelyyn. Kumppanimaista tulleet yhteydenotot ohjattiin kumppanijärjestölle jatkotoimenpiteitä varten. Ei-kumppanimaista tullessiin viesteihin vastattiin säätiön toimistolta niin, että heti aluksi selvitettiin yhteydenottajan tausta ja toiminta, jotta saatiin selville, onko sillä mahdollisuutta saada tukea Abilis-säätiöltä vai ei. Mikäli yhteydenottoja ei täyttänyt kriteereitä, hakulomaketta ei lähetetty ja se ohjattiin muiden rahoituslähteiden pariin. Tällä toimintatavalla säätiö välttyi lukuisista hakemuksista, jotka eivät olisi täyttäneet rahoituskriteereitä ja olisivat tulleet hylätyksi, edellyttäen henkilöstön työaikaa ja -panosta.

Vuoden 2013 aikana säätiön toimistolla käsiteltiin noin 400 hakemusta. Luku sisälsi sekä vuonna 2013 tulleita, mutta myös edellisen vuoden puolelta siirtyneitä ja rekisteröityjä hakemuksia. Näistä 179 hyväksyttiin rahoitettaviksi ja 187 hakemusta hylättiin. Loput hakemukset jäivät odottamaan

tulevaa käsittelyä vuoden 2014 puolella. Taulukko 1. antaa vertailevaa tietoa hyväksytyjen ja hylättyjen hakemusten määrästä viimeisen viiden vuoden aikana.

Käsitellyt hakemukset/ vuosi	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
Hyväksytty	114	39	123	41	135	38	134	34	179	49
Hylätty	178	61	178	59	223	62	265	66	187	51
YHTEENSÄ	292	100	301	100	358	100	399	100	366	100

Taulukko 1. Hyväksytyt ja hylätyt hakemukset vuosina 2009–2013.

Vuonna 2013 säätiö vastaanotti hieman aiempaa vähemmän hakemuksia. Samoin se hylkäsi edellisiä vuosia vähemmän hakemuksia. Tähän johtivat selkeät käytäntöjen muutokset:

- Yhteydenottajien taustojen tarkka selvitys, mikä johtii siihen, että hakulomakkeita ja –ohjeita lähetettiin vain potentiaalisille rahoituksen saajille, valtaosaltaan aidoille vammaisjärjestöille.
- Kumppanijärjestöjen rooli ja työ hakijajärjestöjen fasilitoinnissa ehkäisee hakemustulvaa Abiliksens toimistolla. Yhteydenottajat ohjataan kumppanijärjestöjen puoleen, jotka vastaavat tilanteen selvittelystä, ja lähetävät vain valmiita hakemuksia Abilis-säätiölle.

Kumppanijärjestöt vastasivat Abilis-rahoitusta koskeviin tiedusteluihin keskimäärin 120 kertaa vuoden aikana (vaihteluväli 20 – 170). Kumppanijärjestöt jakoivat Abilis-säätiön hakulomakkeita keskimäärin 20 vammaisjärjestölle (vaihteluväli 2 – 50).

Myönteisen rahoituspäätöksen saneista hakemuksista pieniä avustuksia (budjetti 2500 euroa tai alle) oli 38, perinteisiä avustuksia (budjetti 2501 – 10 000 euroa) 126 ja erityisavustuksia (budjetti yli 10 001 euroa) 15 kappaletta.

Rahoitusmuoto / Vuosi	2010	2011	2012	2013
Pienet avustukset, < 2500 €	17	36	24	38
Perinteiset avustukset, 2501€ - 10 000€	83	80	92	126
Erityisavustukset, > 10 0001	22	19	18	15
Yhteensä	122	135	134	179

Taulukko 2. Eri rahoitusmuotojen jakautuminen vuosina 2010–2013.

Pienten avustusten määrä nousi vuonna 2013, koska sen käyttöä laajennettiin ja se on vahvistettu¹ yhdeksi säätiön rahoitusmekanismeista, 3-asteisessa rahoitusjärjestelmässä². Vuonna 2010–2011 sitä pilotoitiin vain nimetyissä kumppanimaissa, mutta kokemuksen ja tarpeen pohjalta käyttöä laajennettiin myös ei-kumppanimaihin. Vuoden 2013 aikana pienten avustusten käyttö heijastaa sitä todellista tarvetta, jota maaseudulla toimivilla ruohonjuuritason ryhmillä on: pieni avustus, nopea päätöksenteko, akuuttiin tilanteeseen tai projekti-ideaan, jonka myötä useat vammaiset osallistujat saavat työtä ja toimeentuloa tai muuta mielekästä toimintaa ympäristössä, jossa hintataso on matala ja ryhmän hallintokapasiteetti heikko. Pieni avustus on kuitenkin ryhmälle merkitykseltään

¹ Pienten avustusten käyttö vahvistettu säätiön hallituksessa vuonna 2012.

² Rahoitusmekanismi sisältää 3 osaa: 1) Fast Track Smalla grants, Pienet avustukset, Budjetti 2500 € tai alle, 2) Regular Grants, Perinteiset ravustukset, Budjetti 2501 – 10 000 €, 3) Special Grants, Erityisavustukset, Budjetti 10 001€ tai yli.

suuri. Toimintasuunnitelmassaan säätiö tavoitteli kasvanutta pienten avustusten määrää. Vuoden toteutuma vahvistaa, että tavoitteeseen päästiin ja pienten avustusten käyttöä voidaan jatkaa aktiivisesti myös tulevina vuosina.

Keskimääräisen avustuksen koko vuonna 2013 oli 7557 euroa (vaihteluväli 1 846 – 20 000 euroa). Pienten hankkeiden avustukset vaihtelivat 1 846 – 2500 euron välillä, keskimääräinen tuen koko oli noin 2358 euroa. Jos pienet hankkeet jätetään huomiotta, on keskimääräisen myönnön suuruus 8 448 euroa. Avustusten koko on pysynyt suurin piirtein samana viimeisten vuosien aikana (taulukko 3.). Pienten avustusten koko on hieman noussut, mutta vastaavasti perinteisten avustusten laskenut.

Keskimääräinen myöntö / Vuosi	2010	2011	2012	2013
Keskimääräinen myöntö €	8320	7897	7923	7557
Keskimääräinen myöntö, kun budjetti 2501€ tai yli	9400	9462	9154	8448
Keskimääräinen myöntö, kun budjetti 2500€ tai alle	1120	2269	2282	2358

Taulukko 3. Keskimääräiset myönnöt (€) vuosina 2010–2013.

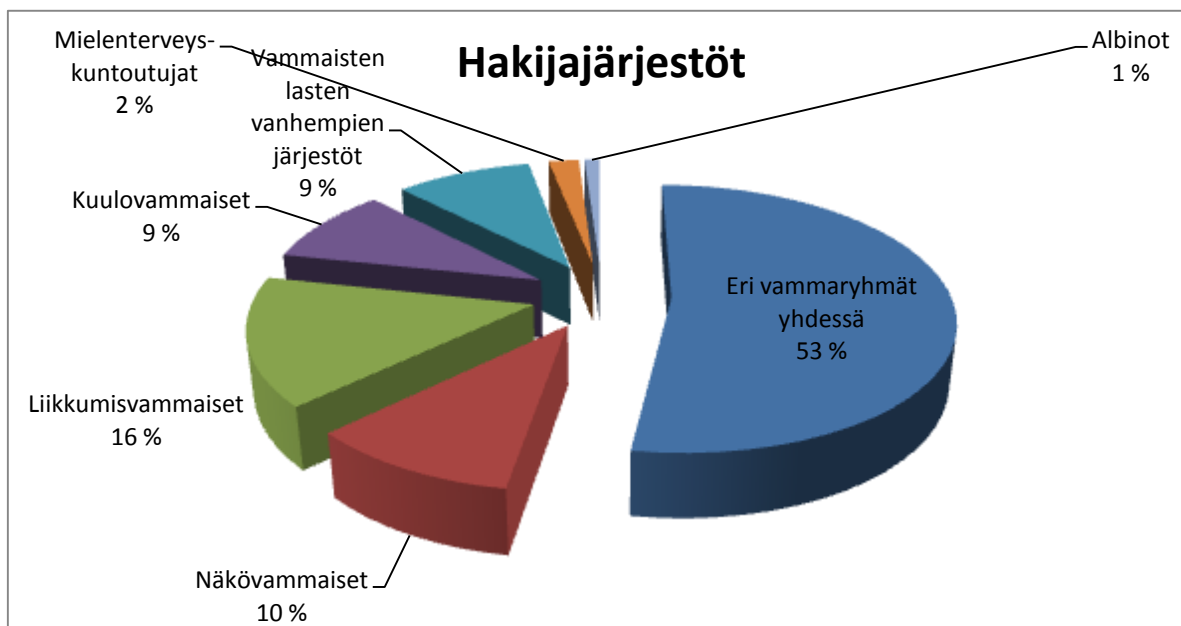
2.2. Myönnetyt projektirahoituksen jakautuminen toimijoittain, alueittain ja maittain sekä teemoittain

2.2.1. Projektirahoituksen jakautuminen toimijoittain

Säätiön tuen piiriin kuuluvat kaikki vammaisjärjestöt riippumatta siitä, mitä vamma ryhmää järjestö edustaa. Niinpä säätiön hanketoteuttajajärjestöjen joukossa on liikkumis- ja näkövammaisten järjestöjä, kuurojen ja kuulovammaisten järjestöjä sekä vammaisten lasten vanhempien järjestöjä. Toisaalta säätiö suosii erityisesti sellaisia hankkeita, joita toteuttavat vammaisjärjestöjen kattojärjestöt tai muuten ryhmät, joissa on näkö-, kuulo- ja liikkumisvammaiset sekä muut ryhmät toimivat yhdessä (cross-disability –järjestöt).

Vuonna 2013 myönnettiin eniten rahoitusta cross-disability järjestöille, joissa eri vamma ryhmät ovat edustettuina. Näitä oli tuen saajista hieman yli puolet (53 %). Seuraavaksi eniten säätiön rahoitusta saivat liikkumis- (15 %) ja näkövammaisten järjestöt (10%). Kuulovammaisten ja vammaisten lasten vanhempien järjestöjen osuudet ovat viime vuosina nousseet ja saavuttivat nyt 9 % osuuden. Näiden lisäksi säätiö tuki vuoden 2013 aikana muutamaa mielenterveyskuntoutujien järjestöä, samoin kuin albiinien ryhmää. Eri vammaisjärjestöjen suhteellinen osuus uusien projektirahoitusten saajina vuonna 2013 alkaneissa hankkeissa on kuvattu kuviossa 1.

Eri vammaisjärjestöjen jakautuminen tuen saajina on säilynyt varsin samana viimeisten viiden vuoden aikana. Merkittävin muutos on siinä, että säätiön tukea on pystytty kanavoimaan aiempaa enemmän kuulovammaisten järjestöille ja vammaisten lasten vanhempien järjestöille. Myös mielenterveyskuntoutujien omat järjestöt ovat löytäneet säätiön projektirahoituksen.

Kuvio 1. Eri vammaisjärjestöjen suhteellinen osuus vuonna 2013 alkaneissa hankkeissa.

2.2.2. Projektirahoituksen jakautuminen alueittain ja maittain

Vuonna 2013 Abilis-säätiö jatkoi toimintaansa kehitysmaissa eri puolilla maailmaa. Rahoitusta kohdennettiin säätiön kumppanimaiden lisäksi kaikkein köyhimpiin ja hauraimpiin maihin, yhteensä 36 eri maahan. Uusia hakemuksia saapui eniten Afrikasta. Myönnettyjen avustusten osuus Afrikan maihin oli 56 % (101 uutta projektirahoitusta³), mikä on hieman edellistä vuotta korkeampi. Afrikan maista suurimpia tuen saajia olivat Uganda, Tansania, Etiopia, Somalimaa ja Mosambik (11–16 uutta projektia⁴). Aasian maiden osuus tuen saajina laski hieman ja oli 39 % (69 uutta projektirahoitusta⁵). Eniten uusia hankkeita käynnistyi Nepalissa (15), Kirgisiassa (13), Tadžikistanissa (12) ja Kambodzhassa (10)⁶. Hakemusten määrä Latinalaisesta Amerikan maista oli edelleen alhainen ja uusia avustuksia myönnettiin 6 kappaletta (3%). Itä-Euroopan maista hakemuksia tuli kymmenkunta ja myönteisen rahoituspäätöksen niistä sai 3 (2%).

Strategian mukaisesti säätiön tavoitteena on ohjata noin 70 % rahoituksesta kumppanimaihin. Vuonna 2013 tämä tavoite täyttyi ihanteellisesti, sillä uusista projekteista tasan 70 % (132 projektia, 918 671 euroa) käynnistyi kumppanimaisissa. Säätiön rahoitusta pystyttiin täten ohjaamaan työn painopistealueille.

Säätiön rahoittamista uusista projekteista 66 % (119 hanketta) sijoittui vuonna 2013 maailman köyhimpiin maihin (Least Developed Countries, DAC List of ODA Recipients). Jos huomioidaan laajemmin kaikkein köyhimmät maailman maat (Least Developed And Other Low Income Countries) on säätiön rahoittamista projekteista 85 % (153 hanketta) näissä maissa. Säätiön rahoitustoiminta kohdistuu näin ollen kaikista haavoittuvaisimpien kansalaisten (most vulnerable groups) tukemiseen maailman köyhimmissä maissa. Säätiön kanavoima tuki kohdistui niin ikään Suomen kehityspoliittisen toimenpideohjelman mukaisesti hauraisiin maihin. Abilis-säätiön myöntämästä rahoituksesta noin kolmannes (30 %, 53 uutta projektia) kohdistui vammaisjärjestöille, jotka toimivat

³ Euromääräinen tuki yhteensä 760 371 €.

⁴ Euromääräinen tuki maittain Etiopia 91 782€, Mosambik 77 745€, Somalimaa 113 499€, Tansania 97 532€, Uganda 60 672€.

⁵ Euromääräinen tuki yhteensä 513 379€.

⁶ Euromääräinen tuki maittain: Kambodza 73 235€, Kirgisia 92 198€, Nepal 81 647€ ja Tadžikistan 102 729€.

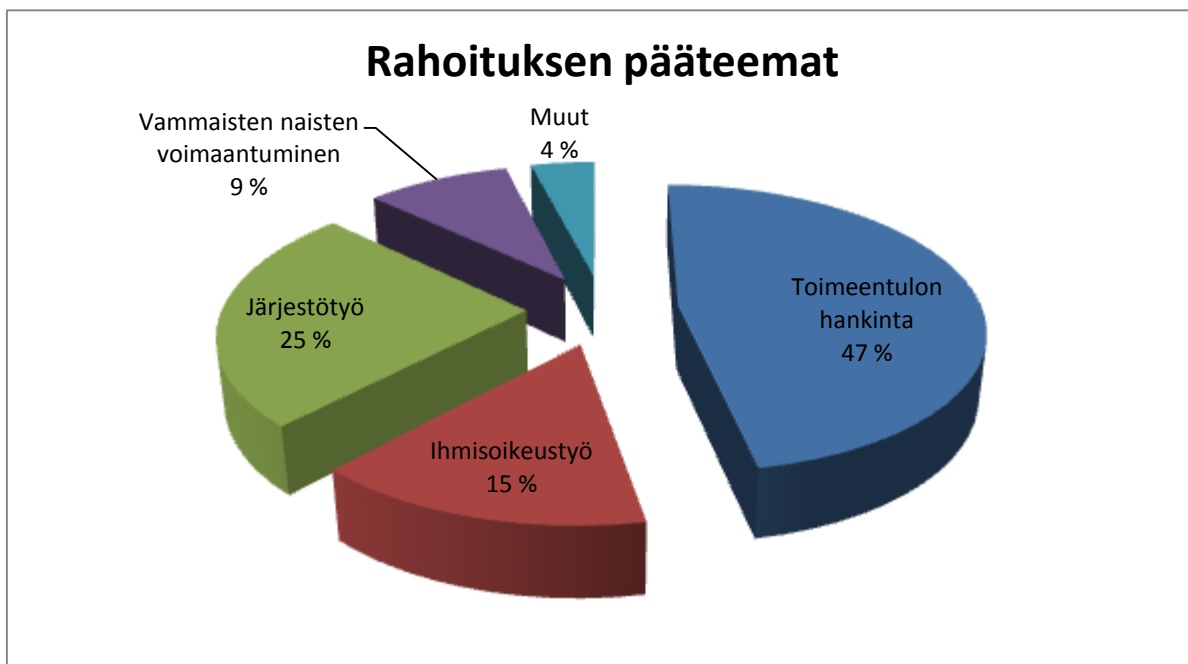
Suomen virallisissa yhteistyömaissa (Etiopia, Kenia, Nepal, Nicaragua, Mosambik, Sambia, Tansania ja Vietnam).

Abilis – säätiön rahoitus kohdistuu valtaosaltaan sellaisille ruohonjuuritason vammaisjärjestöille, jotka toimivat pääkaupunkien ulkopuolella. Vuonna 2013 käynnistyneistä hankkeista toteutettiin maaseutuolosuhteissa noin 71 %. Lukumäärä on säilynyt lähes ennallaan viimeisten vuosien ajan. Yli puolet (58 %) tukea saaneista vammaisjärjestöistä oli aloittelevia toimijoita, joilla oli virallinen rekisteröinti tehty, mutta ei aiempaa kokemusta tilintarkastuksesta tai systemaattista tilintarkastuskäytäntöä. Yksittäisiä pieniä, aloittelevia ruohonjuuritason ryhmiä (8%) säätiö tuki isomman järjestön kautta. Erityisesti järjestelyä käytettiin Etiopiassa ja Kambodzhassa, jossa avustuksia pienille järjestöille maksettiin säätiön kumppani-järjestön kautta.

2.2.3. Projektirahoituksen jakautuminen teemoittain

Abilis-säätiön erityispiirre on vammaisten ihmisten toimeentulon hankinnan ja pienyritystoiminnan käynnistämisen tukeminen. Etelän järjestöt kokevat köyhyyden vähentämisen ja tulonhankinnan yhdeksi ensisijaiseksi toiminta-alueeksi. Vammaisten omat pienyritykset ovat myös vaikuttamistyötä, kun yhteisö näkee, että vammaiset uskaltavat ja pystyvät tuottamaan työhön ja oman toimeentulonsa hankkimiseen. Hieman alle puolet (47 %) säätiön rahoittamista uusista projekteista oli vuonna 2013 toimeentulon hankintaan liittyviä projekteja.

Säätiö rahoittaa myös paljon vaikuttamiseen ja tiedottamiseen keskittyviä hankkeita. Vammaisten ihmisoikeuksiin liittyviä koulutus-, tiedotus- ja edunvalvontahankkeita oli noin 15 % uusista hankkeista. Merkittävä rahoituskohde olivat myös järjestöjen vakiinnuttamishankkeet, joissa on kyse aloittelevan järjestön toiminnan tukemisesta esimerkiksi järjestön johdon tai työntekijöiden koulutuksen (capacity building) tai laitehankintojen avulla. Niitä oli neljäsosa (25 %) kaikista myönnettyistä projektiavustuksista. Vammaisten naisten järjestötyötä, osallistumista ja toimeentulon hankintaa tuettiin erityisesti 13 uudessa projektissa (9 %). Noin 44 % uusista projekteista nosti vammaisten naisten ja tyttöjen heikon aseman esille, osana muuta projektityötä. Vammaisten lasten asemaa ja elinolosuhteita kohennettiin 21 projektin avulla. Kuvio 2. kuvaa uusien projektimyöntöjen suhteellisen jakautumisen teemoittain.

Kuvio 2. Myönnettyjen projektirahoitusten jakautuminen teemoittain vuonna 2013.

Jos projektirahoituksia tarkastellaan OECD-raportointiin käytettävien DAC-koodien avulla, suurin ryhmä on työpolitiikka ja työvoimahallinto (16020), eli työllistymiseen ja toimeentulonhankintaan liittyvät projektit. Tämä täsmää säätiön oman rekisteröintijärjestelmän (Prospekti-koodaus) kanssa. Kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen (15150) ja Ihmisoikeuksien edistämisen ja tarkkailuun liittyvät projektit (15160) ovat sen jälkeen suurimpia teemoja, joita säätiö rahoittaa.

Vuoden 2013 aikana projektien ryhmittelyä ryhdyttiin muokkaamaan, jotta se vastaisi rahoittajan edellyttämän DAC-koodiston luokitusta. Samalla hankkeiden luokittelua tehdään niin, että voidaan huomioida kehitteillä olevien indikaattoreiden käyttö tulosten ja vaikutusten mittaamisessa.

2.3. Hankevalmistelu

Hankevalmistelulla tarkoitetaan Abilis-säätiöön saapuvien rahoitushakemusten arviointia ja taustaselvitysten tekemistä sekä siihen liittyvää asiantuntijatyötä. Abiloksen projektikoordinaattorit ohjaavat tarvittaessa hakijajärjestöjä, mikä on osa hankevalmistelutyötä. Samoin koordinaattorit vastaavat avustustiedusteluihin ja lähettävät potentiaalisille hakijoille hakuohjeet ja –lomakkeen. Säätiön kumppanimaissa Abilis-fasilitaattori vastaa niin ikään rahoitustiedusteluihin ja ohjaa potentiaalisia hakijajärjestöjä hakemaan rahoitushakemuksen. Hankalissa olosuhteissa toimivat ja/tai toimintaansa aloittelevat järjestöt tarvitsevat tiiviimpää tukea ja seurantaa kuin asemansa jo vakiinnuttaneet järjestöt. Abilis-säätiö pitää tärkeänä yhdistää rahalliseen tukeen tiivis vuoropuhelu hanketta toteuttavan järjestön kanssa, jolloin hankkeen suunnittelun, toteuttamisen ja raportoinnin prosessi on itsessään järjestön kapasiteettia kasvattava. Hyvin toteutetun hankevalmistelun tavoitteena on varmistaa säätiön tukemien hankkeiden onnistuminen ja vaikuttavuus sekä taata tasapuolinen ja avoin kohtelu huolimatta siitä, että tukea hakevien järjestöjen toimintaympäristöt ja kapasiteetit vaihtelevat runsaasti.

Vuoden 2013 aikana Abilis-säätiö jatkoi aktiivista vuoropuhelua potentiaalisten hakijajärjestöjen kanssa. Säätiön hakulomakkeita ja opaskirjoja käännettiin paikallisille kielille, jotta ruohonjuuritason ryhmällä olisi mahdollisuus käyttää omaa äidinkieltään projektisuunnittelun ja hakuprosessin aikana. Kumppanijärjestöjen edustajat tapasivat hakijajärjestöjä, tarjosivat koulutusta ja/tai ohjausta yksittäisille ryhmille ja isommalle joukolle järjestöjen edustajia. Vammaisten oma toiminta koko projektisyklin ajan oli asia, jota korostettiin kaikessa Abiloksen työssä ja manuaaleissa.

Hallituksen jäsenten asiantuntemusta käytettiin hyväksi hanketyön eri vaiheissa. Kaikki toimiston käsittelemät ja valmistellut hakemukset hyväksyttiin hallituksessa, lukuun ottamatta pieniä ja nopeasti päätettäviä hankehakemuksia (FT) ja hylkäyspäätöksiä. Hallituksen jäsenten näkemykset muuttivat joidenkin hankkeiden valmisteluvaihetta, kun hallitus palautti hakemuksen jatkovalmisteluun, eikä hyväksynyt sitä ensimmäisessä käsittelyssä rahoitettavaksi.

2.4. Hankeseuranta

Hankeseurannalla tarkoitetaan tukea saavien järjestöjen neuvontaa ja koulutusta, käynnissä olevien hankkeiden toiminta- ja talousraporttien tarkastusta ja hyväksymistä sekä seurantamatkoja, joita tekevät säätiön henkilökunta ja hallituksen jäsenet. Hankkeiden seuranta kuuluu erityisesti kumppaninyhteistyön alaisiin toimiin, jonka mukaisesti Abilis-fasilitaattori tapaa hakijajärjestöjä ennen rahoituspäätöstä ja monitoroi projektin toteutusta käymällä projektissa vähintään 1-2 kertaa sen aikana.

Valtaosa (noin 70 %) kaikista säätiön rahoittamista projekteista on sellaisia, joissa säätiön edustaja, välillisesti (kumppanijärjestön edustajan välityksellä) tai välittömästi (säätiön edustaja Suomesta), pääsee käymään paikan päällä. Tämä systemaattinen monitorointisysteemi on osa säätiön riskinhallintajärjestelmää.

2.4.1. Hankeraportointi ja niiden tarkastus

Abilis-säätiön hankeseuranta perustuu hankkeesta laadittuun arvioon maksatus- ja raportointiaikataulusta (vrt. Prospekti –projektihallinnon, eFina –taloushallinnon ohjelma). Joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta hankeavustukset maksetaan kolmessa erässä: 50 %, 40 % ja 10 % projektin kokonaissummasta. Seuraava erä maksetaan aina vasta sen jälkeen, kun edellisestä erästä on saatu projektiraportti ja se on tarkistettu ja hyväksytty. Toimisto hyväksyy väliraportin ja hallitus hyväksyy loppuraportin. Säätiön henkilökunnan työstä projektiraporttien tarkastaminen muodostaa merkittävän osan.

Väliraportteja tarkistettiin vuoden 2013 aikana yhteensä 113 kappaletta. Näistä valtaosa tuli kumppanimaista (82 kpl, 73 %). Tällöin kumppanijärjestö/Abilis-fasilitaattori on jo tarkistanut raportin ja säätiön toimiston on mahdollista tarkistaa raportti nopeasti ja pienemmällä työmäärällä kuin eikumppanimaasta tulevat väliraportit. Toisaalta uusien kumppanimaiden osalta väliraporttien tarkastus edellytti paljon ohjausta ja neuvontaa sekä virheiden korjausta. Vaikka säätiöllä on väliraportointiohje ja väliraporttien tarkastusohjeet, eri maissa ja toimintakulttuureissa niitä ei ymmärretä samalla tavalla.

Hallitus seurasi tiiviisti rahoitettavien hankkeiden toteutusta ja hyväksyi loppuraportit. Erityisesti se kiinnitti huomion saatuihin tuloksiin ja raportoinnin täsmällisyyteen. Lisäksi hallitus seurasi tehtyjen rahoituspäätösten ja käytettävissä olevien varojen kokonaismäärää (talousseuranta).

2.4.2. Seurantamatkat

Vuoden 2013 aikana tehtiin seuranta- ja yhteistyömatkat seuraaviin maihin:

- Kumppanimaat Afrikassa: Sambia, Tansania, Uganda, Somalimaa ja Etiopia
- Kumppanimaat Aasiassa: Nepal ja Tadžikistan
- Mekongin alue: Vietnam
- Muut matkakohteet: Filippiinit (Australia)

Seurantamatkojen suunnitelmat aikatauluineen tarkentuivat vuoden aikana. Etiopian matka siirtyi vuodelta 2012 syksyyn 2013 ja vastaavasti alkuperäisessä suunnitelmassa ollut matka Latinalaiseen Amerikkaan siirtyi vuoden 2014 alkuun. Filippiineille tehty seurantamatka sisälsi myös hallituksen varapuheenjohtajan osallistumisen Maailman Kuurosokeiden kokoukseen ja Helen Keller konferenssiin. Vastaavasti hallituksen jäsen osallistui Sydneyssä pidettyyn Kuurojen Maailmanliiton konferenssiin ja tapasi siellä useita Abilis-säätiöltä tukea saaneita tai saavia kuurojen järjestöjen edustajia.

Seurantamatkat sisälsivät sekä käynnissä olevien hankkeiden monitorointia että hakijajärjestöjen tapaamisia ja kumppaninyhteistyöneuvotteluita. Joillekin matkoille sisällytettiin myös päättäneiden hankkeiden monitorointia. Kaikkiaan seurantamatkojen aikana käytiin 84 projektissa ja tavattiin 23 hakijajärjestöä. Lisäksi matkojen ohjelmassa oli tiedotus- ja koulutustilaisuuksia säätiön rahoitustoiminnasta paikallisille vammaisjärjestöille ja viranomaisten tapaamisia. Kolmella matkalla tavattiin Suomen lähetystön edustajia ja tutustuttiin muiden suomalaisten ja/tai kansainvälisten kehitysyhteistyötoimijoiden työhön maassa. Kolmella seurantamatkalla oli toimiston henkilökunnan lisäksi hallituksen jäsen. Filippiinien ja Australian matkat olivat hallituksen jäsenten matkoja ilman toimiston edustajaa. Kaikista matkoista laadittiin matkaraportit ja matkan keskeiset havainnot annettiin tiedoksi hallitukselle.

2.5. Päättäneiden projektien seuranta, tuloksia ja toiminnan vaikutuksia

Vuoden 2013 aikana säätiö hyväksyi yhteensä 151 projektin loppuraporttia. Näiden joukossa oli sellaisia pitkittyneiden hankkeiden raportteja (vuosilta 2008- 2010), joita oli ryhdytty karhuamaan jo vuonna 2012. Samoin säätiö tehosti pienten avustusten loppuun saattamista, koska laittoi merkille niiden pitkittymisen ja sen yhteyden aloittelevien järjestöjen heikkoon kapasiteettiin. Yhteensä 30 pienten avustusten loppuraporttia hyväksyttiin vuoden 2013 aikana.

2.5.1. Päättyneiden hankkeiden kesto

Päättyneiden hankkeiden keskimääräinen kesto oli 18 kuukautta. Se on edelleen enemmän kuin suunniteltu ja säätiön suositus (1vuosi). Säätiö on kuitenkin saanut ohjeistettua toteuttajajärjestöjä tekemään realistisempia suunnitelmia, jotta tavoiteaikataulussa pysytään. Samoin säätiön kumppanijärjestöt ovat ryhtyneet tehokkaammin monitoroimaan käynnissä olevia hankkeita ja tukeneet järjestöjä viemään toiminnot päätökseen sekä raportoimaan säätiölle asianmukaisesti. Nämä tehostetut toimet ovat johtaneet siihen, että säätiön käsiteltäviksi tuli ennätysmäärä (151) loppuraportteja ja tavoiteaikataulussa päättyneiden hankkeiden määrä nousi. Päättyneitä hankkeita oli eniten kumppanimaissa (68 %), jolloin tehostetut toimet seurata hankkeen etenemistä näkyy hankkeen kestossa. Taulukko 3. antaa tarkempaa tietoa päättyneiden projektien kestosta viimeisen kolmen vuoden ajalta.

Projektin kesto / vuosi	2011	%	2012	%	2013	%
12 kk tai alle	20	21	27	21	51	34
13–24 kk	47	50	64	50	67	44
25–48 kk	17	18	25	20	30	20
Yli 49 kk	10	11	11	9	3	2
Yhteensä	94	100	127	100	151	100

Taulukko 3. Projektien kesto vuosina 2011–2013 päättyneissä projekteissa.

2.5.2. Päättyneiden hankkeiden tuloksia ja vaikutuksia

Säätiön rahoittamat projektit voidaan luokitella toiminnallisiin ryhmiin sen mukaan, mitkä toiminnot olivat projektissa keskeisiä. Perinteisesti Abilis-säätiö on jakanut projektit seitsemään pääryhmään seuraavasti:

1. Toimeentulon hankkiminen ja köyhyyden vähentäminen
2. Järjestötyö ja vammaisten henkilöiden kapasiteetin vahvistaminen
3. Ihmisoikeustyö
4. Vaikuttamis- ja tiedotustyö
5. Esteettömyys, viittomakieli, pistekirjoitus ja apuvälineet
6. Yhteisöpohjainen ja sosiaalinen kuntoutus
7. HIV/AIDS ja muut terveydenhuoltoprojektit.

Jaottelu on kuitenkin usein ollut vaikeaa tai keinotekoista, sillä projektit sisältävät monenlaisia toimintoja eri teemojen alta. Vuonna 2013 säätiö kiinnitti erityistä huomiota strategiansa mukaisiin painopistealueisiin ja kohdensi rahoitusta projekteille, jotka edistivät niiden toteutumista:

- Vammaisten ihmisoikeudet ja edunvalvonta
- YK:n vammaissopimus ja siitä tiedottaminen
- Vammaisten ihmisten itsenäinen toimeentulon hankinta
- Vammaisten henkilöiden itsenäinen elämä ja voimaantuminen
- Vammaisten tyttöjen ja naisten asema, koulutus ja toimeentulon hankinta
- Vammaisten lasten elinolosuhteet.

Toimeentulon hankkiminen ja köyhyyden vähentäminen

Toimeentulon hankkimiseen ja köyhyyden vähentämiseen painottui noin puolet (53 %) päättyneistä hankkeista. Tyypillisiä hanketoimintoja olivat karjan- ja kanankasvatus, kuivaruokatuotteiden valmistus, puu- ja käsityöt, leipomo- ja pitopalvelutoiminta, kampaamo- ja kauneussalonkipalvelut. Usein projekti sisälsi ammatillista lyhytkoulutusta sekä pienyrittäjyyteen liittyvää kurssitusta ja aloituspääoman. Työllistymisen ja parantuneen toimeentulon lisäksi projektien aikana raportoitiin yhteisön asenteiden muutoksista ja uusista toimintaideoista, joiden avulla ryhmät halusivat joko lisätä tuloja tai toiminnan kestävyyttä.

Seuraava Sambiassa toteutettu hanke antaa oivan esimerkin siitä, miten säätiön rahoittamassa projektissa tuettiin vammaisten henkilöiden toimeentulon hankintaa.

Toteuttajajärjestö: Cabaevro Disabled Persons Organization, Zambia
Projektin nimi: Groundnuts and Peanut Butter Making (12AF071)
Myöntö: 9 781€

Projektin aikana 23 vammaista henkilöä (14 naista, 9 miestä) sai koulutusta pähkinävoin valmistukseen ja myyntiin, toimeentulon lisäämiseksi. Projektin aikana hankittiin raakamateriaalia ja pähkinävoin valmistukseen tarvittavat laitteet. Ryhmä sai myös koulutusta yrittäjyyteen. Paikallinen yhteisö ryhtyi ostamaan pähkinävoita ja ryhmän jäsenet saivat työtä ja tuloja. Ryhmän jäsenet käyttivät tuoton pähkinöiden hankintaan ja vammaisten lasten koulumaksuihin.

Järjestötyö ja vammaisten henkilöiden kapasiteetin vahvistaminen

Abilis-säätiö tuki vammaisten henkilöiden järjestäytymistä ja voimaantumista monin eri tavoin vuoden 2013 aikana. Noin viidennes projekteista (23 %) oli vahvistamassa kansalaisyhteiskuntaa eli tarjoamassa vammaisille henkilöille osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä tukemassa vammaisten omien järjestöjen toimintaa, johtamista ja laajentamista. Näiden joukossa oli myös vammaisten naisten järjestötyötä vahvistavia projekteja (5 päättynyttä hanketta). Usein järjestötyön ohessa koulutettiin vammaisten ihmisoikeuksista ja kansallisesta vammaislainsäädännöstä.

Yksi tällainen hanke (11AM001) toteutettiin Perussa, jossa kuurojen järjestö, Deaf Association of Peru, järjesti kahdeksan alueellista koulutustyöpajaa YK:n vammaissopimuksesta ja alueellisen järjestötyöhön (järjestöjohtajien kouluttaminen). Projektin tuloksena syntyi kuurojen yhdistyksiä eri puolille maata. Yhdistysten keskuudessa tehdään tunnetuksi muun muassa Perun uutta vammaislakia. Lisäksi projektin aikana valmistettiin YK:n vammaissopimuksesta video Perun viittomakielellä ja helppolukuinen manuaali.

Vammaisten ihmisoikeudet

Vuonna 2013 päättyneiden hankkeiden joukossa oli 22 (15 %) sellaista hanketta, joiden keskiössä olivat vammaisten ihmisoikeudet, niistä tiedottaminen ja/tai YK:n vammaissopimuksesta kouluttaminen ja tiedottaminen. Usein vammaisten ihmisoikeuksien edistämisen lisäksi hankkeissa toteutettiin muitakin toimintoja. Eri maissa vammaisten ihmisoikeudet on tunnustettu sen myötä, kun vammaisten henkilöiden osallistuminen on lisääntynyt ja yleisön tietoisuus vammaisuudesta on kasvanut. Hyvä esimerkki vammaisten henkilöiden oikeuksien tunnistamisesta ja tasavertaisesta kohtelusta on Tansaniassa toteutettu hanke (12AF022), joka yhdisti Albinoiden ihmisoikeudet ja toimeentulon hankinnan.

Toteuttajajärjestö: Albino Revolution Cultural Troupe, Tanzania
Projektin nimi: Rental Project Canvas, Chairs and Tables in Various Social Events
Myöntö: 6 145 €

Projektin perusidea oli, että Albinoiden oikeuksia edistävä sekä syrjintää ja Albinomurhia vastaan toimiva ryhmä hankki muovikalusteita, joita se vuokrasi yhteisölle eri tapahtumiin. Yhteisö oppi tunnistamaan Albinot toiminnan kautta yhteisön jäsenenä ja ryhmä sai tuloja. Tanssi- ja musiikkiesitysten avulla Albinot saivat vahvistettua omaa asemaansa yhteisössä.

Vammaisten henkilöiden itsenäinen elämä ja voimaantuminen

Abilis-säätiö tukee vammaisia henkilöitä itsenäiseen elämään eri tavoin. Usein projektin avulla vammaiset henkilöt saavat mahdollisuuden tulla mukaan järjestön toimintaan, tapaavat uusia ihmisiä, voimaantuvat vertaishenkilöiden tapaamisista ja sosiaalisista suhteista. Vuonna 2013 oli kahdeksan sellaista päättynyttä hanketta (5 %), jotka tukivat vammaisia henkilöitä elämän perusasioissa ja itsenäisen elämän taidoissa. Yksi niistä kohdistui sosiaalisten suhteiden lisäämisen internetin kautta ja saavutti laajan kiinnostuksen vammaisten henkilöiden keskuudessa. Kyse on Kirgisiassa toteutetusta FT-hankkeesta, jossa alla lyhyt kuvaus:

Toteuttajajärjestö: Public Foundation Zanduruu, Kirgisia
Projektin nimi: Creating a Dating Site for Disabled People (13AA019-FT),
Myöntö: 2 500 €

Сайт знакомств для людей
границенными возможностями здоров

Моб.тел. Билайн: +996-(779)-541408
Мегаком: +996-(554)-541408
О: +996-(707)-541408

<http://lov.kg>
e-mail: admin@lov.kg

Projektin (13AA019-FT) aikana perustettiin internet-sivusto <http://lov.kg>, jonka kautta vammaiset voivat hakea itselleen ystäviä ja elämäkumppania. Projektin taustalla oli se tosiasia, että vammaisilla ei ole foorumia, jonka kautta he voisivat löytää itse itselleen elämäkumppanin tai ystäviä. Projektin toteutti nuorten näkövammaisten järjestö. Sivustolla on syntynyt erilaisia harrastusryhmiä. Deitti- ja ystäväilmoitusten ohella sivusto on myös tiedotuskanavana, jossa välitetään vammaisten asioita koskevia uutisia.

Vammaisten naisten asema ja tietoisuus omista oikeuksistaan

Säätiö tukee vahvasti vammaisten naisten osallistumista ja voimaantumista. Erityistä huomiota kiinnitetään vammaisten naisten asemaan, koulutukseen ja toimeentuloon. Säätiö tunnistaa vammaisiin naisiin ja tyttöihin kohdistuvan syrjinnän ja siitä aiheutuvat seuraukset. Vuonna 2013 päättyneiden hankkeiden joukossa oli viisi vammaisten naisten asemaa ja oikeuksia edistävää projektia. Samoin kaksi hanketta edisti vammaisten naisten pääsyä terveyspalveluiden käyttäjiksi ja tarjosi koulutusta omaan terveyteen ja hygieniaan liittyen. Yksi näistä hankkeista (12AA086) toteutettiin Nepalissa.

Toteuttajajärjestö: Nepal Association of the Partially Sighted (NAP)
Projektin nimi: Capacity Building on Reproductive Health, Addressing Rights and Challenges for Women with Disabilities
Myöntö: 6 000 €

Projektin lyhyt kuvaus: 30 vammaista naista osallistui koulutuksiin, joissa käsiteltiin muun muassa hygieniaa, seksuaali- ja lisääntymisterveyttä sekä oikeuksia terveyteen ja terveyspalveluihin. Koulutuksen lisäksi he saivat myös materiaalia. Heille tehtiin terveystarkastus ja ohjattiin tarvittaessa terveyspalveluiden käyttöön. Lisäksi 30 vammaista naista valmistui terveysneuvojiksi.

Vammaisten lasten asema, perusopetus ja elinolosuhteet

Vammaisten lasten asema ja elinolosuhteet kehitysmaissa ovat heikot. Säätiö rohkaiseekin vammaisjärjestöjä ja vammaisten lasten vanhempien järjestöjä edistämään vammaisten lasten ja nuorten mahdollisuuksia osallistua, päästä perusopetuksen pariin ja mahdollisuuksien mukaan siitä eteenpäin. Usein tarvitaan tiedotuksen lisäksi apuvälineitä ja tukea koko perheelle, että vammaisen lapsi tai nuori pääsee osallistumaan ja itsenäistymään.

Vuonna 2013 päättyneiden hankkeiden joukossa oli kahdeksan hanketta, joiden kautta tuettiin vammaisten lasten elinolosuhteiden kohentumista ja koulunkäyntiä. Yksi onnistunut hanke (11AA141) toteutettiin Bangladeshissa, josta hyötyi yli 1000 lasta:

Toteuttajajärjestö: Disabled Child Foundation
 Projektin nimi: Promoting Rights of Children with Disabilities through Inclusive Education
 Myöntö: 7 218 €

Projektin lyhyt kuvaus: Projektissa toteutettiin teemapäiviä lapsille, tehtiin vaikuttamistyötä lasten kouluun pääsyyn liittyen sekä esteettömän infrastruktuurin luomiseksi kouluihin, koulutettiin opettajia (inkluusivinen opetus), luovutettiin apuvälineitä vammaisille lapsille sekä tehtiin vanhempiin ja yhteisöihin kohdistuvaa asennekasvatusta. Yli 1000 lasta hyötyi projektista ja projekti sai aikaan positiivisen asennemuutoksen alueella.

2.5.3. Keskeytetyt ja takaisinperinnän alaiset hankkeet

Vuoden 2013 aikana säätiö joutui hallinnollisesti keskeyttämään yhdeksän projektia. Näistä yksi oli rahoituksen peruminen (11AA92-FT) ja yksi hanke (11AA072) toteutettiin myöntöä pienemmällä rahoituksella, jolloin 3. erälle ei enää ollut käyttöä ja tapaus voidaan luokitella rahoituspäätöksen muutoksena. Seitsemän keskeytyspäätöstä⁷ tehtiin hankkeisiin, joiden toiminnot olivat päättyneet. Näistä neljässä tapauksessa toteuttajajärjestön kapasiteetti oli heikko, eikä neuvonta ja ohjaus auttanut projektin jatkamiseen. Vain yksi hanke (09AA003) jouduttiin keskeyttämään olosuhteissa, jolloin yhteydenotot toteuttajajärjestöön eivät onnistuneet. Koska kyse oli kumppanimaasta (Intia) ja hankkeen aikana oli käyty paikan päällä, säätiöllä oli näyttöä projektin onnistuneesta toteutuksesta sen alkuvaiheen aikana. Se, mitä projektin lopussa tapahtui, jäi epäselväksi. Keskeytetyissä hankkeissa ei ryhdytty takaisinperintätoimiin, koska projektitoiminnot olivat pääsääntöisesti toteutuneet ja säätiö oli saanut riittävät tiedot maksetun tuen käytöstä. Rahan väärinkäytöksiä ei hankkeissa havaittu.

Aikaisempina vuosina käynnistyneitä takaisinperintätoimia jatkettiin rahoittajan ja säätiön ohjeiden⁸ mukaisesti. Säätiö päätti lopettaa toimet kolmen takaisinperinnän alaisen hankkeen kohdalla, koska oli kolmen vuoden ajan perinyt maksettua rahaa takaisin, ilman tulosta. Perintätoimet lopetettiin seuraavista hankkeista: 06AF18, 06AF89, 06AA25. Säätiö jatkaa edelleen takaisinperintätoimia kolmessa hankkeessa (09AF019, 10AF175, 10AF190) vuonna 2014.

Keskeytys- tai takaisinperintätoimi	Määrä
Keskeytetty, projektitoiminta päättynyt (taustalla järjestön heikko kapasiteetti toteuttaa projektia, suunniteltuja toimintoja)	7
Peruttu rahoituspäätös	1
Rahoituspäätöksen muutos	1
Takaisinperintätoimet lopetettu vuonna 2013	3
Takaisinperinnän alla olevat projektit	3

Taulukko 4. Säätiön keskeytys- ja takaisinperintätoimet vuonna 2013.

⁷ Keskeytetyt hankkeet olivat seuraavat: 09AA003, 10AF079, 10AF081, 10AF119, 10AF179, 11AF200-FT, 12AF085-FT.

⁸ Säätiön takaisinperintäohjeet ulkoasiainministeriön antamien ohjeiden mukaisesti: perintätoimet 3 vuoden ajan, vähintään 3 takaisinperintäkierrettä.

2.6. Säätiön toiminta ja YK:n vuosituhatavoitteet

Aiempien vuosien tapaan säätiö huomioi sen, miten sen rahoitustoiminta edisti YK:n vuosituhatavoitteiden saavuttamista. Tärkeimmät vuosituhatavoitteet, joiden toteuttamiseen säätiön rahoitus antoi oman panoksensa olivat:

- Vuosituhattavoite 1. Äärimmäisen köyhyyden ja nälän poistaminen
- Vuosituhattavoite 2. Peruskoulutusmahdollisuuksien takaaminen kaikille
- Vuosituhattavoite 3. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen ja naisten aseman parantaminen.

Lisäksi yksittäisillä hankkeilla (3 päättynyttä hanketta) taisteltiin HIV/AIDS:a ja muita tauteja vastaan (Vuosituhattavoite 6.). Ympäristön kestävä kehityksen varmistamiseksi (Vuosituhattavoite 7.) säätiö lähetti kaikkiin karja- ja kanankasvatushankkeisiin eläintenhoito-ohjeet edistämään ekologisesti kestävä kehitystä. Koko säätiön rahoitustoiminta edistää globaalia kumppanuutta (Vuosituhattavoite 8.) ja maailmanlaajuista vammaisliikettä. YK:n vammaissopimus tarjoaa hyvän pohjan toimia vammaisten oikeuksien puolesta kansallisesti ja kansainvälisesti. Säätiö tuki aktiivisesti vammaisjärjestöjä tekemään työtä sen puolesta, että mahdollisimman monet valtiot ratifioivat sopimuksen ja ryhtyvät toteuttamaan sen sisältöä.

2.7. Hankearviointi ja -evaluaatio

Hankearvioinnilla ja -evaluaatiolla tarkoitetaan säätiön toteuttamia sisäisiä arviointeja, ulkopuolisten arvioijien toteuttamia hanke-evaluaatioita sekä erityistilintarkastuksia. Tämän lisäksi Abilis-säätiöllä on vuonna 2012 käynnistynyt kehittävä arviointitoiminta, jonka tavoitteena on luoda säätiön käyttöön systemaattinen ja tarkoituksenmukainen mittausjärjestelmä. Tarkoituksena on kehittää sellaiset mittarit, jotka soveltuvat pienrahoitukseen ja huomioivat yksilö- ja yhteisötasolle ulottuvat tulokset ja vaikutukset. Samoin mittareiden kautta halutaan tunnistaa sekä määrälliset että laadulliset tulokset. Kehittämistyön kautta etsitään mittareita myös arvioimaan säätiön rahoitustoimintaa ja sen kestävyttä.

Vuonna 2013 Abilis-säätiö ei teettänyt ulkopuolisia evaluointeja tai erityistilintarkastuksia. Säätiön oman mittausmenetelmän kehittämistyössä testattiin indikaattoreita käynnissä olevissa ja päättyneissä hankkeissa. Tarkempi arviointityön kuvaus on luvussa D. Laatutyö ja toiminnan kehittäminen.

B. KUMPPANUUSOHJELMA

Kumppanuusohjelma on tärkeä osa Abiloksen avustusjärjestelmää jo vuodesta 2002 alkaen. Vuoden 2013 aikana säätiö jatkoi kumppanijärjestöjen tukemista ja kouluttamista. Vuonna 2012 laaditut kumppanuusohjelman toteutusta, raportointia ja seuranta koskevat lomakkeet⁹ otettiin käyttöön kaikissa kumppanimaissa.

Vuonna 2010 käynnistetty kokeilu hankehallinnon ulkoistamiseksi (Evaluaatio 2008 suositusten mukaisesti) Etiopian kumppanijärjestö ECDD:n (Ethiopian Center for Disability and Development) kanssa päättyi vuoden 2012 lopussa. Alkuvuodesta 2013 pilottitoiminta arvioitiin yhdessä ECDD:n kanssa. Saadut hyvät kokemukset kirjattiin ylös, jotta ne voidaan ottaa laajemmin käyttöön säätiön kumppanuusohjelmassa. Hyvistä käytännöistä esimerkkeinä ovat rahoituksen kanavointi ruohonjuuritason toimijoille kumppanijärjestön kautta sekä pienten avustusten toteutus niin, että rahoitus maksetaan kahdessa erässä (90 % ja 10 %) ja tuensaajajärjestö laatii yhden raportin (loppuraportti). Pilotti osoitti selvästi sen, että ruohonjuuritason toimijat tarvitsevat hankehallinnon tukea (projektitoimintojen toteuttamiseen ja raportointiin sekä taloushallinnon toimiin). Vain riittävän

⁹ Toimintasuunnitelma- ja talousarviolomake, vuosi- ja puolivuosisraportointilomakkeet.

tuen avulla varmistetaan, että säätiön pienrahoituksesta voivat hyötyä nimenomaan ne ruohonjuuritason ryhmät, joilla ei ole aiempaa projekti- tai yhteistyökokemusta rahoittajan kanssa.

Kumppanuussopimukset

Abilis-säätiön kumppanuusohjelman keskeinen toimija eri kumppanimaissa on kumppanijärjestö. Kumppanijärjestöt ovat vakiintuneita vammaisjärjestöjä, joilla on toimivat yhteistyöverkostot omassa maassaan ja kokemusta hankehallinnon rutiineista. Säätiöllä on kumppanuussopimukset tehtävään nimettyjen järjestöjen kanssa.

Kumppanijärjestöissä työskentelee säätiön rahoituksella fasilitaattori, joka antaa neuvontaa hankehakemusten laatimisessa ja raporttien kirjoittamisessa paikallisille toimijoille. Samoin fasilitaattori selvittää rahoitusta hakeneiden järjestöjen taustat ja seuraa meneillään olevia hankkeita. Fasilitaattorin toimintaa ohjaa järjestön nimittämä 5-7 -jäseninen seurantaryhmä (Abilis Review Board, ARB). Varsinaiset rahoituspäätökset tekee aina Abilis-säätiön hallitus (ja pienten hankkeiden päätökset toiminnanjohtaja). Säätiö korvaa kumppanijärjestölle fasilitaattorin palkan sivukuluineen sekä ohjelman toteutuksesta aiheutuvat matka- ja toimistokulut. Kumppanuusohjelma sisältää myös muutamia vuosittain järjestettyjä koulutustilaisuuksia rahoitusta hakeville tai hankkeita toteuttaville järjestöille.

Vuonna 2013 Abilis-säätiöllä oli kumppanijärjestö 12 maassa. Lisäksi Bangladeshissa vastaavat toiminnot toteutettiin erityisjärjestelyin. Säätiön kumppanuusohjelman maat ja järjestöt sekä vuonna 2013 maksettu rahoitus on esitetty alla olevassa taulukossa (Taulukko 5.).

Järjestön nimi	Maa	Yhteistyö alkaen	Budjetti € 2013	Rahoitus € 2013
Mobility India, MI	Intia	2002	26 000	26 065
Almatynskoe Gorodskoe Obchestvo Invalidov, AGOI (06/2013 asti)	Kazakhstan	2003	24 000	14 261
National Union of Disabled Persons of Uganda, NUDIPU	Uganda	2003	26 000	26 000
Information Centre on Disability, ICD	Tansania	2006	25 000	26 105
Ethiopian Center for Disability and Development, ECDD	Etiopia	2007	25 000	25 486
Cambodian Disabled People's Organization, CDPO	Kambodzha	2008	21 000	19 333
Handicap International (HI), Mosambik	Mosambik	2008	20 000	24 688
Disabled Women Organization, ISHTIROK	Tadzhikistan	2011	20 000	20 221
OO Souz Invalidov Issykkulskoi Oblasti, RAVENSTVO	Kirgisia	2010	24 000	23 351
National Federation of Disabled People Nepal, NFDN	Nepal	2011	20 000	15 161
Somaliland National Disability Forum, SNDF	Somalimaa	2012	16 000	24 000
Zambia Federation of Disability Organization, ZAFOD	Sambia	09/2013 alk.	15 000	13 572
Bangladesh, Local Expert	Bangladesh	2012	14 000	15 078
Uusi potentiaalinen kumppanijärjestö			10 000	0
Yhteensä			286 000	273 321

Taulukko 5. Abilis-säätiön kumppanuussopimukset maittain ja järjestöittäin vuonna 2013.

Vuoden aikana tapahtui joitakin muutoksia säätiön kumppanuusohjelmassa. Kesäkuun lopussa kumppaniyhteistyö päättyi virallisesti Kazakstanissa, syyskuun alussa uusi yhteistyö käynnistyi Sambianssa. Vuoden lopussa, lyhyellä varoajalla, säätiö päätti lopettaa kumppaniyhteistyön Mosambikissa, jossa yli viisi vuotta toiminut Abilis-fasilitaattori irtisanoutui ja koko tilanteen uudelleenarviointi mahdollistui. Maakohtaiset erittelyt selventävät kumppanijärjestöjen toimintaa ja roolia Abilis-säätiön rahoitustoiminnassa ja hankehallinnossa.

Intia - Mobility India

Mobility India (MI) on yksi Abilis-säätiön vanhimmista kumppanijärjestöistä. Se on vakiintunut toimija ja toteuttaa kumppaniyhteistyötä sujuvasti ja laadukkaasti. MI fasilitoi vuoden aikana 16 uutta hakemusta ja järjesti koulutusta vammaisjärjestöille. Säätiö hyväksyi 4 uutta hakemusta rahoitettavaksi (32 443 €). Yhteydenottoja MI sai satoja. Näistä vain osa täytti Abilis-säätiön rahoituskriteerit ja lähes sata hakemusta on valmisteilla ja täydennettävänä intialaisissa vammaisten ryhmissä. MI käsitteli seurantaryhmässään (ARB) 9 loppuraporttia, jotka hyväksyttiin säätiön hallituksessa. Yksi pitkittynyt hanke (09AA003) jouduttiin keskeyttämään, koska Abilis-fasilitaattori ei enää saanut yhteyttä ryhmään. Hän oli kuitenkin käynyt projektissa ja tiesi sen valtaosaltaan toteutetun suunnitelman mukaisesti. Vuoden lopussa oli 13 hanketta käynnissä.

Säätiö sai paljon suoriakin yhteydenottoja Intiasta. Ne ohjattiin MI:n palveluksessa olevalle Abilis-fasilitaattorille. Jo useiden vuosien ajan säätiön rahoitusta on kanavoitu vain valituille ryhmille köyhimmässä osavaltioissa. Usein kuitenkin vammaisten ryhmät toimivat CBR-järjestöjen alla, ilman omaa rekisteröintiä ja lupaa ottaa suoraan vastaan ulkomaista rahoitusta. Intian vaurastumisen ja kehityksen myötä säätiö seuraa tilannetta ja etsii keinoja tukea aitoja vammaisten ryhmiä.

Kazakstan - AGOI

Abilis-säätiön pitkäaikainen yhteistyö Kazakstanissa Almaty City Society of People with Disabilities, AGOI –järjestön kanssa päättyi virallisesti kesäkuun lopussa 2013. Kumppaniyhteistyön päättyminen oli osa säätiön rahoituksen alasarjoitusta, mikä liittyy Kazakstanin vaurastumiseen ja jäämiseen pois OECD / DAC -maiden listalta. Yhteistyön aikana AGOI fasilitoi neljä uutta projektia (30 560 €), käsitteli 5 loppuraporttia ja kävi seuraamassa projekteja neljällä eri alueella. Vuoden aikana päättyi 12 hanketta, joiden loppuun saattamisessa AGOI oli mukana kumppaniyhteistyön päättymisenkin jälkeen.

Säätiö jatkaa projektirahoituksen kanavoitusta tukea tarvitseville ruohonjuuritason toimijoille lähivuosien ajan. Tavoitteena on, että Kazakstanin paikalliset vammaisjärjestöt voivat kasvattaa kapasiteettiaan ja etsiä muita varainhankintakeinoja toiminnan jatkuvuuden edesauttamiseksi. Vuoden 2013 lopussa käynnissä oli 7 hanketta ja niiden seuranta tapahtui säätiön toimistolta käsin. Vuonna 2014 säätiö tekee kartoituksen rahoitustoiminnan kautta saaduista vaikutuksista Kazakstanissa. Sen valmistelutyö käynnistyi loppuvuodesta 2013.

Uganda – NUDIPU

National Union of Disabled Persons of Uganda, NUDIPU, on toiminut Abilis-säätiön kumppanina jo vuodesta 2002 asti. Ugandan vammaisjärjestöt ovat yksi eniten säätiöltä tukea saaneista ryhmistä. Vuoden 2013 aikana NUDIPU fasilitoi 13 uutta hakemusta ja arvioi 15 uutta hakijajärjestöä. Uusia hakemuksia säätiö hyväksyi 16 (60 672 €) ja maassa otettiin aktiivisesti käyttöön pienet avustukset (10 FT-hanketta). Päätökseen saatiin neljä hanketta ja yksi pitkittynyt hanke (10AF179) jouduttiin keskeyttämään. Vuoden lopussa käynnissä oli yhteensä 23 hanketta. Säätiön seurantamatkalla keväällä 2013 yhteistyöstä keskusteltiin avoimesti ja rakentavasti. NUDIPU tarvitsee uutta otetta, jotta se pystyy varmistamaan hakemusten laadun ja lähettämään asianmukaisesti laadittuja hakemuksia ja raportteja liitteineen säätiölle.

Tansania – ICD

Information Center on Disability, ICD, on hoitanut kumppaniyhteistyötä Tansaniassa vuodesta 2006 asti. Viime vuosina sen työote on kohentunut, vaikka järjestön johdossa on tapahtunut henkilövaihdoksia ja useita eri rahoittajien projekteja on päättynyt. ICD:ssä toimiva Abilis-fasilitaattori ja

apulaisfasilitaattori tapasivat vuoden aikana kymmeniä vammaisjärjestöjä ja auttoivat näitä hakemusten laatimisessa. Yhteensä säätiö hyväksyi rahoitettavaksi 14 uutta hakemusta (97 532 €). Päättyneitä hankkeita oli vuoden aikana yhteensä 11 kappaletta. Vuoden lopussa oli 20 hankettakäynnissä. Seurantamatkan yhteydessä marraskuussa 2013 säätiön edustajat tapasivat ICD:n johtoa, ARB:n jäseniä sekä fasilitaatiotiimin. Avoimen ja luottamuksellisen yhteistyösuhteen avulla säätiö varmistaa Tansaniassa sen, että kapasiteetiltaan heikot ruohonjuuritason ryhmät voivat saada projektirahoituksen kautta muutosta elämäänsä ja toimintoja, jotka ovat pitkäkestoisia. Ilman säätiön kumppanijärjestön tukea moni näistä ryhmistä jäisi vaille rahoitusmahdollisuutta.

Etiopia – ECDD

Ethiopian Center for Disability and Development, ECDD, on yksi säätiön pitkäaikaisimmista yhteistyökumppaneista. Sen kanssa on pilotoitu uusia käytäntöjä ja kehitetty säätiön rahoitustoimintaa niin, että se pystyy parhaalla mahdollisella tavalla vastaamaan niihin tarpeisiin, joita ruohonjuuritason toimijoilla, erityisesti köyhissä maaseutuolosuhteissa on. Alkuvuodesta 2013 koottiin vuosien 2010–2012 aikaisen pilotin kokemuksia ja näistä keskusteltiin syksyllä säätiön tekemän seurantamatkan aikana.

Keväällä 2013 säätiö joutui ikävän välikohtauksen keskelle, kun ECDD:n hallinnoiman, Abiloksen rahoittaman projektin (13AF025) yhteydessä Suomessa vammaistutkimuksen konferenssissa ollut ECDD:n työntekijä katosi (loikkasi) ja aikaansai hämmennystä ja epäluottamusta ECDD:n koko toimintaa kohtaan. Loikkaustapaus osoittautui henkilön omaksi suunnitelmaksi, jonka seurauksista ECDD kuitenkin otti täyden vastuun. Samassa yhteydessä ECDD siirsi Abilis-fasilitaattorin muihin tehtäviin ja apulaisfasilitaattori nimettiin Abilis-fasilitaattoriksi. Pian myös uusi apulaisfasilitaattori rekrytoitiin varmistamaan hakemusten fasilitointia ja käynnissä olevien hankkeiden monitorointia. Erityisesti työn alla olivat pitkittyneet hankkeet, joita Etiopiaan oli kertynyt kymmenkunta. Vuoden aikana ECDD:n fasilitaatiotiimi teki hyvää työtä ja säätiön hallitus hyväksyi 13 loppuraporttia ja keskeytti 5 hanketta, ilman takaisinperintävaatimuksia. Vammaistutkimushanke siirrettiin toisten työntekijöiden vastuulle ja sen toteutus eteni suunnitellusti. ARB kokoontui säännöllisesti (4 kertaa), jotta se pystyi käsittelemään 9 uutta hakemusta, 13 loppuraporttia ja 5 keskeytettävää (pitkittyntä) hanketta. Käynnissä olevien hankkeiden määrä saatiin kohtuullisemmaksi tavoitteellisella työllä: vuoden alkupuolella käynnissä oli 37 hanketta, vuoden lopussa 20. Näin päästiin tasolle, jossa hankkeiden säännöllinen seuranta on mahdollista ja pitkittyneiltä hankkeilta vältytään.

Kambodzha – CDPO

Cambodian Disabled People's Organization, CDPO, on saanut vahvan otteen Abilis-yhteistyöstä viime vuosina. Vuoden 2013 aikana Abilis-fasilitaattori fasilitoi 10 uutta hakemusta, käsitteli 5 väli- ja 5 loppuraporttia, vieraili 24 ryhmässä, järjesti koulutuksia ja jakoi lähes sadalle vammaisjärjestölle Abilis-säätiön hakemuksia ja oaskirjoja. CDPO on myös rakentanut hyvät yhteydet viranomaisiin, mikä tukee Abilis-säätiön tukemien pienten vammaisryhmien toimintaa. Jopa paikallistasolla vammaisten ihmisten tarpeet on huomioitu ja otettu mukaan yhteisösuunnitelmiin. Vuoden lopussa Kambodzhassa oli käynnissä 11 hanketta.

Mosambik – Handicap International

Yhteistyö Handicap Internationalin (HI) kanssa Mosambikissa jatkui aktiivisena vuonna 2013. Yhteistyön laatu oli kohentunut aiemmasta ja tuensaajien määrä oli saatu nousemaan. Abilis-fasilitaattori fasilitoi 10 uutta hanketta ja arvioi 15 uutta hakijajärjestöä. Säätiön hallitus myönsi rahoituksen 11 uudelle hakemukselle ja hyväksyi 8 loppuraporttia. Vuoden lopussa Mosambikissa oli käynnissä 17 hanketta.

Marraskuussa 2013 säätiö sai tiedon, että Abilis-fasilitaattori on irtisanoutunut tehtävästään. Vaikka tieto tuli yllättäen, muuttuva tilanne antoi mahdollisuuden siirtyä väliaikaisesta ratkaisusta, kumppaniyhteistyöstä kansainvälisen toimijan kanssa, seuraavaan vaiheeseen, mahdollisuuteen löytää mosambikilainen vammaisjärjestö yhteistyökumppaniksi. Joulukuussa säätiö valmisteli kapasiteettiarviota uuden kumppanijärjestön löytymiseksi (toteutus alkuvuodesta 2014) ja päätti virallisen yhteistyön HI:n kanssa.

Tadzhikistan – ISHTIROK

Abilis-säätiön kumppanijärjestönä Tadzhikistanissa toimii OO LIGA Zhenshin-invalidov ISHTIROK. Abiliksen toiminta on maassa hyvin aktiivista ja se kattaa lähes koko maan. Kumppanijärjestö käsitteli vuoden aikana 18 hakemusta, joista 13 hyväksyttiin, 3 hylättiin ja 2 odottaa vielä päätöstä. Säätiö myönsi uusille hankkeille (11) yhteensä 102 729 €. Kumppanijärjestö käsitteli yhteensä 20 raporttia, joista 13 oli loppuraportteja ja 7 väliraporttia. Päätyneitä hankkeita oli 11, joista yksi oli hallinnollinen keskeytys (11AA072). Vuoden lopussa käynnissä oli 15 hanketta. Seurantaryhmä (ARB) kokoontui vuoden aikana 6 kertaa.

ISHTIROK järjesti vammaisjärjestöille neljä koulutusta, joissa käsiteltiin projektihakemuksen täyttämistä, liiketoimintasuunnitelman laatimista ja projektin raportointia. Yksilöllistä neuvontaa vammaisjärjestöille annettiin läpi vuoden. ISHTIROK teki 37 monitorointikäyntiä, joiden kautta se vieraili 19 projektissa ja kolmen hakijajärjestön luona. Kumppanijärjestö sai vuoden aikana lukuisia yhteydenottoja¹⁰, joiden kautta se ohjasi ja neuvoi hakija- ja tuensaaja-järjestöjä. Se myös isännöi säätiön seurantamatkaa marraskuussa 2013.

Kirgisia – RAVENSTVO

Keski-Aasian maista Kirgisia ja Tadzhikistan ovat aktiivisia kumppanimaita, joissa kumppanuusohjelman alaisia tehtäviä hoidetaan ammattimaisesti. Kirgisiassa RAVENSTVO, OO Souz Invalidov Issykkulskoi Oblasti, antoi yksilöllistä neuvontaa vammaisjärjestöille läpi vuoden ja järjesti 11 koulutusta, joissa käsiteltiin hakemusten kirjoittamista ja projektiraportointia. RAVENSTVO teki 16 monitorointimatkaa käynnissä oleviin projekteihin, tapasi 22 uutta hakijajärjestöä sekä käsitteli 21 uutta hakemusta ja 14 raporttia (10 loppu- ja 4 väliraporttia). Uusia projektirahoituksia myönnettiin 13 (92 198 €). Erityisen ilahduttavaa oli FT-hakemusten lisääntyminen verrattuna edelliseen vuoteen. Näitä oli 5 kappaletta. Kumppanijärjestö käsitteli suuren määrän yhteydenottoja¹¹.

Vuoden 2013 aikana toiminnan painopiste alueina olivat Naryn ja Osh. RAVENSTVO järjesti myös Bishkekissä myyjäiset, joissa Abiliksen projekteja toteuttaneet järjestöt saivat tulla näyttämään ja myymään Abiliksen projekteissa valmistettuja tuotteita. Lisäksi Abilis-fasilitaattorin tueksi palkattiin apulaisfasilitaattori. Vuoden lopussa RAVENSTVOn seurannassa oli 14 hanketta.

Nepal – NFDN

National Federation of the Disabled – Nepal, NFDN, toimii aktiivisesti Nepalissa ja edistää Abilis-säätiön rahoituksen kanavoimista ruohonjuuritason vammaisjärjestöille. Abilis-fasilitaattori otti vuoden aikana vastaan yli 1200 puhelua ja sähköpostia, tapasi järjestöjä, joista valtaosa ei johtanut hakemuksen laatimiseen. Kaiken kaikkiaan hän fasilitoi 50 uutta projektia, joista 15 hyväksyttiin rahoitettavaksi (81 647 €). Samoin hän seurasi käynnissä olevien hankkeiden toteutusta ja raportointia sekä järjesti tiedotustilaisuuden uusille hakijajärjestöille ja kirjanpito- ja raportointikoulutuksen tukea saaville järjestöille. ARB kokoontui 6 kertaa. Säätiön hallitus hyväksyi 9 loppuraporttia. Vuoden lopussa käynnissä oli 19 hanketta.

Vuoden 2013 aikana säätiö sai yhteydenottoja muilta rahoittajilta NFDN:n toimintaan liittyen. NFDN:n uuden hallituksen toiminta vaikutti niin, että Abilis-fasilitaattori ei saanut sitä tukea, jota olisi näkövammaisena tarvinnut ja mikä kuuluu kumppanijärjestön tehtäviin. Säätiön seurantamatkan yhteydessä keväällä 2013 yhteistyöstä ja sen periaatteista keskusteltiin, mutta muutosta ei vuoden aikana ollut havaittavissa. Säätiö ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin vuonna 2014, varmistaakseen laadukkaan kumppaniyhteistyön toteutuksen Nepalissa.

Somalimaa – SNDF

Säätiön kumppaniyhteistyö käynnistyi Somalimaassa keväällä 2012. Sen jälkeen kumppanijärjestö, Somaliland National Disability Forum, SNDF:n, johdossa tapahtui kolmeen kertaan henkilövaihdos. Kumppaniyhteistyön toimintoja toteutettiin aktiivisesti, järjesti koulutusta seurantaryhmän jäsenille ja

¹⁰ .1200 puhelua, 610 sähköpostia, 171 henkilökohtaista tapaamista.

¹¹ Noin 200 puhelua, 270 sähköpostia, 64 henkilökohtaista tapaamista.

järjestön johdolle. Henkilövaihdosten takia se tarvitsi paljon säätiön ohjeistusta ja tarkennuksia, ja lähetti 6-henkisen ryhmän saamaan lisää koulutusta säätiön edustajilta Etiopian seurantamatkan yhteydessä. Koulutusta tarjottiin myös keväällä, kun säätiön edustajat kävivät paikan päällä.

Vuoden aikana SNDF fasilitoi 23 uutta hakemusta, joista säätiö päätti rahoittaa 12 (113 449 €). Abilis-fasilitaattori tapasi 28 vammaisjärjestön edustajia ja jakoi tietoa¹² Abilis-säätiön rahoituksesta. SNDF:n seurantaryhmä käsitteli 11 loppuraporttia ja järjesti neljä erillistä koulutusta projektityöhön, budjetointiin ja järjestötyöhön liittyen. Vuoden lopussa oli käynnissä 18 hanketta.

Sambia – ZAFOD

Zambia Federation of Disability Organization, ZAFOD, on säätiön uusiin kumppanijärjestö. Virallinen yhteistyö käynnistyi syyskuun alussa 2013. ZAFOD valittiin kumppanijärjestöksi kapasiteettiarvion perusteella¹³. Keväällä 2013 seuranta- ja yhteistyömatkan aikana kumppanijärjestölle tarjottiin koulutusta ja ohjausta uuteen tehtävään. Samoin sitä tuettiin Abilis-fasilitaattorin rekrytoimisessa ja ARB:n jäsenten nimeämisessä. Koska yhteistyö alkoi vasta syyskaudella, ZAFOD:n fasilitoimat hakemukset ja tarjoamat muut tukitoimet vammaisjärjestöille ovat suhteellisen pienet. Kaikesta huolimatta ZAFOD fasilitoi 3 uutta hakemusta, tapasi muutamaa potentiaalista hakijajärjestön edustajaa, jakoi Abilis-säätiön manuaaleja ja vastasi tiedusteluihin puhelimitse ja sähköpostitse. Lisäksi se otti seurantavastuulle ennen kumppanijärjestöä alkaneet hankkeet, joita oli vuoden lopussa yhteensä 6 kappaletta.

Bangladesh – Local Expert

Säätiö on toiminut vuosien 2012 ja 2013 ajan Bangladeshissa erityisjärjestelyin. Kumppanijärjestön tilalla on toiminut paikallinen asiantuntija Jibon W. Gomes. Järjestelyn avulla säätiö etsii uutta toimintatapaa maassa, jossa ruohonjuuritason ryhmien on vaikea saada virallista rekisteröitymistä ja lupaa ulkomaalaisen rahoituksen vastaanottamiselle. Vuoden 2013 aikana paikallinen asiantuntija, sai läpimurron viranomaisyhteistyössä ja sen myötä on odotettavissa, että säätiö voi jatkossa kanavoida rahaa paikallisille ryhmille kumppanijärjestön kautta. Koska vuosi 2013 oli poliittisesti levoton, monet vammaisjärjestöt eivät uskaltaneet lähettää hakemustaan. Ainakin kymmenkunta hakemusta odottaa oikeaa hetkeä, jolloin ne voidaan lähettää Abilis-säätiölle. Samoin viranomaiset siirsivät rekisteröimisiä, kansalaisaktivismiin pelossa.

Säätiö pystyi myöntämään vain viisi uutta projektirahoitusta (37 435 €) Bangladeshiin, vaikka tarve on huomattavasti suurempi. Paikallinen asiantuntija vieraili 39 ryhmässä ja järjesti kaksi koulutusta (projektisuunnittelu ja taloushallinto). Hän myös jakoi materiaalia ja antoi ohjausta puhelimitse, sähköpostilla ja kasvotusten. Vuoden lopussa käynnissä oli 8 hanketta.

C. TIEDOTUSTOIMINTA

Abilis-säätiön tiedotus- ja viestintätoiminta oli vuonna 2013 vilkasta. Tiedotustyötä tehostettiin suunnitellusti ja sen onnistumiseksi rekrytoitiin osa-aikainen tiedotussihteeri. Kaikkea tiedotustyötä ohjasi viestintästrategia¹⁴ ja viestintäsuunnitelma¹⁵.

Kotimaan tiedotuksen tavoitteena oli lisätä säätiön työn tunnettavuutta ja saada lisää lahjoittajia toiminnan tukemiseen. Tiedottamisen keinoina olivat säätiön nettisivujen lisäksi Facebook, tiedotteet ja lehtiartikkelit. Säätiön toiminnasta ja projekteista julkaistiin artikkeleita muun muassa Tukiviesti-, Tukilinja-, Akson-, Hyvä terveys-, Kynnys- ja Voima –lehdissä. Keväällä 2013 julkaistiin Abilis-säätiön rahoitustoiminnasta kirja, Pienellä tuella suuria asioita. Kirjaan on koottu 55 tarinaa henkilöiltä, jotka ovat osallistuneet Abilis-säätiön tukemaan projektiin ja päässeet sen avulla

¹² Jaettu materiaali: yli 50 hakulomaketta ja toistakymmentä opaskirjaa.

¹³ Kapasiteettiarvio toteutettiin loppuvuodesta 2012. Tekijät Mwiya Mundia ja Mukendwa Mubiana.

¹⁴ Vahvistettu hallituksessa 28.4.2010.

¹⁵ Vahvistettu hallituksessa 27.2.2013.

elämässä eteenpäin. Kirjaa levitettiin kotimaassa laajasti, tavoitteena kertoa suomalaisille veronmaksajille säätiön rahoitustoiminnan työstä ja tuloksista. Kirjan englanninkielisen version toimittaminen käynnistyi syyskaudella 2013, mutta julkaiseminen siirtyi vuoden 2014 puolelle. Säätiö haki Antti ja Jenny Wihuri Säätiöltä apurahaa kirjan käännös ja toimitustyöhön, koska kuluja syntyi ennakoitua enemmän. Apurahaa ei kuitenkaan saatu.

Etelän tiedotuksessa painottui paikallisten vammaisjärjestöjen ja -ryhmien saavuttaminen. Abilis-säätiön opaskirjasarjaa, joka käsittelee hankesuunnittelua, hakemuksen valmistelua ja kirjoittamista sekä raportointia (Abilis Manuals 1-3) käännettiin jälleen uusille kansallisille ja paikallisille kielille¹⁶. Vuonna 2013 manuaalit saatiin käännettyä myös kansainvälisille viittomille, jotta videoitua materiaalia voidaan levittää kuurojen yhteisölle ja tehostaa rahoituksen kohdentumista myös kuulovammaisten keskuudessa. Opaskirjasarjoista saatiin paljon palautetta ja kiinnostus saada oppaat entistä laajempaan käyttöön nousi esille useassa maassa.

Loppuvuodesta säätiö sai valmiiksi pitkällisen prosessin myötä selkäydinvammaisten itsehoitopajaan, Active and Independent, A Self Care Guide for Spinal Cord Injury. Nelihenkinen asiantuntijaryhmä¹⁷ kokosi oppaan levitettäväksi selkäydinvammaisten ja heidän järjestöjensä keskuuteen Etelässä. Monissa maissa selkäydinvammaiset menehtyvät, koska ei tiedetä riittävästi selkäydinvammoihin liittyvistä elintärkeistä hoito- ja ennaltaehkäisytoimenpiteistä. Oppaan englanninkielinen versio painetaan tammikuussa 2014 ja sitä levitetään laajasti seurantamatkojen yhteydessä ja kumppanijärjestöjen kautta.

Abiliksen kumppanijärjestöt ja fasilitaattorit tiedottivat säätiön rahoitustoiminnasta Etelässä. Samoin Abiliksen seurantamatkoihin oli sidottu tiedotustilaisuuksia ja koulutuksia - vammaisjärjestöjen tapaamisia - niin, että mahdollisia hakijajärjestöjä voitiin ohjata yhteistyöhön Abilis-säätiön kanssa. Tiedotustyön kohderyhmänä olivat myös Suomen suurlähetystöt ja kansainväliset järjestöt, toimijat ja rahoittajat.

D. LAATUTYÖ JA TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Laatutyö

Rahoitustoiminnan tuloksellisuus ja laadukkuus ovat tärkeitä elementtejä Abilis-säätiölle. Erityisen tärkeää on se, että säätiön rahoitus pystytään kohdistamaan juuri kaikista heikoimmassa asemassa oleville vammaisjärjestöille, ruohonjuuritasolla. Tuloksellisuutta arvioidaan vammaisten ihmisten elämän laadun, osallistumisen, omavaraisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien kohentumisena. Toimivat hankehallinnon käytännöt ja prosessit, tunnistetut riskit ja niiden hallintamekanismit, rahoitusta saavien järjestöjen tarvitsema tuki ja koulutus (kumppanijärjestöjen kautta) sekä laajapohjainen rahoitustoiminnan seuranta ovat laadun osa-alueita, joihin säätiö on panostanut koko toimintansa ajan.

Laatutyötä jatkettiin edelleen vuonna 2013. Laatutyöllä ja toiminnan kehittämisellä tarkoitetaan tällöin erityisesti

- Hankerahoituksen arviointi- ja seurantajärjestelmän kehittämistä (ns. arviointi- ja kehittämistyö).
- Mekongin alueen toiminnan käynnistäminen
- FIDIDA ry:n Vammaiskumppanuusohjelman rakentamista niin, että Abilis –säätiön kokemukset ja asiantuntijuus voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää.
- Toimihenkilöiden asiantuntijuuden kasvattaminen ja hankehallinnon työkalujen monipuolinen käyttäminen.

¹⁶ Käännökset laadittiin esimerkiksi Thain, Vietnamin ja Burman kielille.

¹⁷ Sanna Hukkanen, Rea Konttinen, Mina Mojtahedi ja Sarianna Savolainen.

Arviointi- ja kehittämistyö

Vuonna 2013 Abilis-säätiö jatkoi toiminnalle asetettujen tavoitteiden toteutumista mittaavien indikaattoreiden käyttöä ja jatkokehittämistä. Toiminnallisia tavoitteita mitattiin muun muassa myönnettyjen tukien määrällä, jakautumisella alueittain ja maittain sekä teemoittain (DAC-kodit, strategian mukaiset temaattiset painopistealueet; vrt. tämän raportin luku A. Hankerahoitus).

Suomessa tapahtuvan toiminnan mittaamisen lisäksi säätiö kehitti, testasi ja muokkasi indikaattoreita, joiden avulla voidaan mitata projektien kautta aikaansaatuja tuloksia ja vaikutuksia. Määrällisten indikaattoreiden lisäksi kehitettiin laadullisia mittareita, jotka pystyvät tavoittamaan hankkeiden sisällöllisen vaikuttavuuden. Kehittämistyössä hyödynnettiin alan kirjallisuutta, vammais- ja kehitysyhteistyön tutkimusta, muiden alan toimijoiden mittausmenetelmiä, säätiön työntekijöiden ja hallituksen jäsenten kokemuksia sekä esitestausta tarvittavine jatkomuokkauksineen säätiön omissa projektirahoituksissa. Indikaattoreiden esitestausta tehtiin ensin Tansaniassa, Etiopiassa ja Bangladeshissa, myöhemmin vielä Ugandassa ja Tadžikistanissa. Indikaattoreiden esitestaukseen osallistuivat säätiön tutkimus- ja kehittämisvastaavan lisäksi säätiön toimihenkilöt sekä nimettyjen maiden fasilitaattorit. Asiantuntijaryhmä¹⁸ kokoontui vuoden aikana kolme kertaa yhdessä ja sen jäsenet antoivat kommenttejaan ja neuvojaan tutkimus- ja kehittämisvastaavalle myös henkilökohtaisesti.

Indikaattoreiden kehittämistyössä huomioitiin ensin laajasti yksilö-, yhteisö, järjestö- sekä kansallisen ja kansainvälisen tason indikaattorit. Aluksi kehittäminen kohdistui yleisiin indikaattoreihin, joita haluttiin käyttää erityyppisissä hankkeissa. Tarkempi analyysi ja testausvaihe osoittivat selvästi, että Abilis-säätiön rahoittamien hankkeiden tulokset ja vaikutukset ovat yksilö- ja yhteisötasolla, vain harvoin kansallisella tai kansainvälisellä tasolla. Vuoden 2013 indikaattoreiden kehittämis- ja testaustyö johti päätökseen, että on parempi keskittyä ensin yksilötason indikaattoreiden kehittämiseen ja käyttöönottoon, ja vasta jatkokehittelytyön jälkeen yhteisö- ja järjestötason indikaattoreiden. Koska yksilötason muutokset ovat parhaiten näkyvissä ja mitattavissa pienten avustusten (FT) hankkeissa, päätettiin indikaattorit ottaa käyttöön ensin vain näissä. Loppuvuodesta FT-hankkeiden haku- ja raportointilomakkeet uudistettiin ja indikaattorikysymykset nivottiin mukaan. Varsinainen käyttö alkaa vuonna 2014, kaikissa uusissa FT-hankkeissa.

Heti kehittämistyön alkuvaiheessa kävi ilmi, että säätiö on ryhtynyt tehtävään, joka on ainutlaatuinen, eikä valmiita indikaattoreita ole olemassa ja helposti siirrettävissä tai sovellettavissa säätiön käyttöön. Säätiö palkkasi osa-aikaisen tutkimusassistentin kehittämis- ja testausvaiheessa kevät- ja syyskaudella 2013 edistämään monivaiheista työtä.

Arviointi- ja kehittämistyö jatkuu vuonna 2014. Perinteisiin ja erikoisiin avustuksiin kehitetään soveltuvat indikaattorit, joita testataan ja muokataan, ennen varsinaista käyttöönottoa. Tarkoituksena on, että säätiö voisi jatkossa kerätä systemaattisesti tietoa siitä, millaisia vaikutuksia hankkeilla on yksilön ja yhteisön elämään, ja kuinka pysyvistä muutoksista on kyse.

Mekongin alueen toiminta, valmistelut ja käynnistäminen

Vuonna 2011 Abilis käynnisti aktiivisen valmisteluprosessin Kaakkois-Aasian maanosatoimiston perustamista varten. Maanosatoimiston kohde tarkentui kattamaan Mekongin alueen maat. Koska maat ovat varsin erilaiset ja alue edelleen laaja, lisätarkentamista ja kohdentamista tehtiin vuoden 2012 aikana. Alkuvuodesta 2013 säätiö oli valmis rekrytoimaan alueellisen koordinaattorin ja avaamaan alueellisen toiminnan tämän työpanoksen kautta. Aluekoordinaattori¹⁹ aloitti työt Bangkokissa, Thaimaassa 1.4.2013 ja oli alkuperehdytyksessä säätiön toimintaperiaatteisiin ja alueellisen työn keskeisiin elementteihin huhtikuussa 2013. Säätiön rahoitustoimintaan ja kumppaniyhteistyöhön perehtyminen jatkui koko vuoden ajan ja sisälsi muun muassa opintomatkan Bangladeshiin ja Vietnamiin, jonne myös säätiön edustajat matkustivat. Syksyllä 2013 säätiö

¹⁸ Asiantuntijatyöryhmään kuuluvat seuraavat henkilöt: Kalle Könkkölä, Matti T. Laitinen (PhD), Mina Mojtahedi (PhD) ja Marjo Heinonen. Tutkimus- ja kehittämisvastaava Hisayo Katsui (PhD) kutsui työryhmän koolle ja toimi asioiden esittelijänä.

¹⁹ Aluekoordinaattori Saowalak Thonguay, pyöärätuolin käyttäjä.

käynnisti alueellisen toimiston virallisen rekisteröinnin Thaimaassa. Rekisteröityminen on edellytys alueelliselle työlle ja rahoituksen kanavoinnin Thaimaan kautta alueen maihin.

Vuoden 2013 aikana ja erityisesti Vietnamiin kohdistuneen matkan aikana kävi ilmi, että Vietnam on maa, jonne säätiö nimeää ensimmäisen maakoordinaattorin ja käynnistää ns. maatoimiston. Jo matkan aikana tulkkina toiminut, liikkumisvammaisen naisen²⁰ innostui kääntämään säätiön lomakkeita ja opaskirjoja vietnamin kielelle ja osoitti kiinnostuksensa maavastaavaksi. Loppuvuoden aikana järjestelyt vahvistettiin ja Abilis-säätiön virallinen maaedustaja aloitti työnsä 1.1.2014.

Samoin Myanmarissa valmistelut maatoimiston perustamiseksi etenivät. Myanmarilaiset vammaisjärjestöedustajat olivat aktiivisia ja eräs aktivisti osoitti kiinnostusta sekä kääntää materiaalia burman kielelle että tehdä selvitys Myanmarin vammaisjärjestöjen toiminnasta. Selvityksen kautta säätiö saa tarkennettua sitä, mistä rahoitustoiminta kannattaa suuressa ja väkirikkaassa maassa aloittaa. Loppuvuoden aikana Abilis-säätiön lomakkeet ja opaskirjat käännettiin burman kielelle. Vammaisjärjestöjen toimintaa koskeva selvitys tehdään alkuvuodesta 2014, jolloin Myanmarissa myös mennään käymään, tulevien toimenpiteiden tarkentamista ja suunnittelua varten.

Alueellisen toiminnan käynnistymiseen liittyen Abilis aluekoordinaattori vieraili Kaakkois- ja Pohjois-Thaimaassa sekä tapasi muita Mekongin alueen toimijoita. KEPAn Mekongin alueen toimiston kanssa yhteistyötä tehtiin eri tavoin.

Abilis-säätiön toimistossa Helsingissä Mekongin alueen toiminnan käynnistämisestä vastasi yksi nimetty toimihenkilö, jonka tukena olivat myös toiminnanjohtaja ja säätiön hallitus. Uudenlaisen toimintamekanismin käynnistys aloitettiin rahoittajan ohjeiden mukaan asteittain ja alueellista toimintaa käynnistetään lähivuosinakin huolellisesti valmistellen ja kokemuksista oppien.

Mukana Vammaiskumppanuusohjelmassa

Laatutyötä tehtiin myös yhteistyössä FIDIDA ry:n Vammaiskumppanuusohjelman (VKO) kanssa. Se sisälsi erityisesti hallitustyöskentelyn kautta oppimis- ja vaikuttamisprosessin hankehallinnon menetelmiä ja Abilis oli mukana sen kotimaan vaikuttamis- ja viestintätyössä.

Abilis-säätiö käytti VKO:n globaalikasvatusrahaa (12 000 €) ja tuotti opetusvideon ”Oma elämä”. Video antaa perustiedot kehitysmaissa asuvista vammaisista ja heidän elinolosuhteistaan, elämän haasteista niissä toimintaympäristöissä, joissa ei ole palveluita ja eikä vammaisystävällistä ilmapiiriä. Videon käsikirjoitus tehtiin säätiön toimistolla, samoin kuvamateriaali koottiin säätiö kuvaarkistossa. Varsinainen videon tekninen toteutus teetettiin ulkopuolisella asiantuntijalla. Videota tullaan käyttämään erilaisissa tilaisuuksissa, kun koolla on henkilöitä, joilla ei ole kattavaa käsitystä kehitysmaiden vammaisten elämästä ja keinoista tukea niiden kohentumista. Vaikka video on Abilis-säätiön tekemä, FIDIDA ja VKO:n muut jäsenjärjestöt voivat hyödyntää videota omissa tilaisuuksissaan.

Loppuvuodesta Abilis-säätiö osallistui FIDIDA:n ja VKO:n tarkastukseen, joka käsitteli ensimmäistä rahoituskautta (2010-2012), jolloin FIDIDA ry oli ulkoministeriön kumppanuusjärjestö. Lisäksi Abilis osallistui muiden jäsenjärjestöjen tapaan FIDIDA:n strategia- ja sääntöuudistustyöhön.

Asiantuntijuuden vahvistaminen

Riittävä, osaava ja motivoitunut henkilöstö on Abilis-säätiön toiminnan perusedellytys. Säätiölle saapuvien tukihakemusten käsittely ja meneillään olevien hankkeiden seuranta perustuu maakohtaiseen työnjakoon, joka on laadittu henkilökunnan kielelliset edellytykset ja työkokemus huomioon ottaen. Henkilöstö on erikoistunut hankkeisiin maanosittain ja perehtyy edelleen oman maantieteellisen vastuualueensa erityiskysymyksiin. Lisäksi henkilöstö perehtyy temaattisten ja erityyppisten hankkeiden erityisongelmiin. Myös kumppanimaat on jaettu vastuualueittain eri koordinaattoreille. Kullakin projektikoordinaattorilla oli kaksi kumppanijärjestöä vastuullaan. Lisäksi projektikoordinaattoreilla on muita vastuutehtäviä kuten hankehallinnon ja -tietokannan sekä

²⁰ Maakoordinaattori Huyen Thi Do, liikkumisvammaisen.

projektihallinto-ohjelman kehittäminen. He osallistuivat säätiön tiedotustoimintaan tarjoamalla materiaalia vastuullaan olevista projekteista ja maista sekä tuottamalla aineistoa säätiön tiedotukseen.

Vuoden 2012 lopulla käynnistynyt tehtävien kierrätys toi jokaiselle projektikoordinaattorille uusia työtehtäviä. Aiempaa vahvempi tiimityöskentely otettiin käyttöön niin, että Afrikan ja Aasian tiimit ryhtyivät käsittelemään alueiden maista tulevia hakemuksia ja raportteja ja tiimien jäsenet konsultoivat toisiaan aina tarpeen tullen. Tiimityöskentelyn tukeminen otettiin esille myös työyhteisön kehittämisprosessissa, jota veti ulkopuolinen asiantuntija.

Säätiö tarjosi aktiivisesti tukea ja kannustusta henkilöstön työn hallintaan ja ammattipätevyyden kehittämiseen. Osaamisen kehittämiseksi ja vammaisasioiden laajemman ymmärryksen vahvistamiseksi sisäistä koulutusta ryhdyttiin järjestämään syyskaudella 2013. Sisäisen koulutuksen kautta perehdyttiin kuulo-, näkö- ja liikkumisvammoihin. Koulutukset sisälsivät myös opintokäynnit Näkövammaisten keskusliiton tiloihin, Palvelukeskus Iirikseen, sekä Selkäydin- ja aivovammaisten kuntoutuskeskukseen Synapsiaan. Sisäinen koulutus kattaa jatkossa myös muun muassa tutustumisen kehitysvammaisten toimintaan ja palveluihin, Kuurojen liittoon sekä kansainvälisiin vammaisjärjestöihin ja vammaisliikkeen toimijoihin.

Säätiön henkilöstön työssä jaksamista tuettiin virike- ja lounasseteleiden kautta ja laajemmassa työyhteisössä toteutetun TYKY-toiminnan avulla. Vuoden aikana työyhteisössä järjestettiin työntekijöiden toivomuksesta muun muassa valokuvauskoulutusta, taukojumppaa ja hierontaa. Laadukkaan ja turvallisen työskentelyn sekä työssä jaksamisen tueksi laadittiin työsuojelun toimintaohjelma ja erityisesti seurantamatkoja koskeva turvallisuusmanuaali. Kaikki henkilöstöasiat on kirjattu päivitettyyn Henkilöstöpolitiikan käytännöt –asiakirjaan, jonka toteutusta hallitus seuraa säännöllisesti. Hyvät henkilöstöresurssit ja työssä jaksamisen tukeminen eri tavoin on kirjattu osaksi säätiön laatujärjestelmää ja siihen panostettiin vuoden 2013 aikana suunnitelmallisesti.

E. HALLINTO

Säätiön hallitus

Abilis-säätiön toimintaa johtaa ja sen puolesta vastaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan valittu hallitus, joka koostuu puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta sekä viidestä hallituksen jäsenestä sekä yhdestä varajäsenestä ja henkilökohtaisesta varajäsenestä. Vuosi oli toimikauden jälkimmäinen ja joulukuussa hallitus vahvisti uuden kaksivuotisen hallituksen vuosille 2014–2015. Hallituksen kokoonpano vuonna 2013 oli seuraava:

Kalle Könkkölä	puheenjohtaja	liikkumisvammainen, pyörätuolin käyttäjä
Ari Suutarla	varapuheenjohtaja	kuurosokea, opaskoiran käyttäjä
Liisa Kauppinen	jäsen	kuuro, viittomakielinen
Sari Loijas	jäsen	sokea, opaskoiran käyttäjä
Pekka Tuominen	jäsen	liikkumisvammainen
Irmeli Leinos	jäsen	Diakonissalaitoksen säätiön edustaja
Jukka Kumpuvuori	jäsen	liikkumisvammainen, pyörätuolin käyttäjä
Birgitta Rantakari	varajäsen	Diakonissalaitoksen säätiön edustajan henkilökohtainen varajäsen
Amu Urhonen	varajäsen	liikkumisvammainen, pyörätuolin käyttäjä

Hallituksen puheenjohtajana toimi säätiön perustaja Kalle Könkkölä. Hallitus kokoontui yhteensä kuusi kertaa vuoden aikana. Lisäksi pidettiin vuosikokous toukokuussa 2013. Hallituksen jäsenille ja varajäsenille maksettiin kokouspalkkio, jonka suuruuden vuosikokous oli hyväksynyt edellisellä vuonna.

Säätiön kehitysyhteistyöstä vastaava henkilöstö

Abilis-säätiön palveluksessa vuoden 2013 aikana olivat seuraavat toimihenkilöt:

- toiminnanjohtaja Marjo Heinonen
- 7 projektikoordinaattoria
  - Tuula Heima-Tirkkonen
  - Jaana Linna
  - Andrea Fichtmüller (paluu hoitovapaalta 1.9, 50 % työaika 31.12. asti)
  - Marina Kitaigorodski
  - Slade Syakango (toistaiseksi voimassa oleva työsopimus 1.3.2013 alkaen)
  - Arto Vilmi
  - Rea Konttinen (toistaiseksi voimassa oleva työsopimus 1.3.2013 alkaen)
- tutkimus- ja kehittämistyön vastaava Hisayo Katsui (osa-aikainen, 50 % työaika)
- talousassistentti Nina Stieren
- tiedotussihteeri Katja Vis (1.4.2013 alkaen)
- projektikoordinaattori/tutkimusassistentti Nathaly Guzman (osa-aikainen)

Säätiön hallinnon hoitamiseen kuluu toiminnanjohtajan työpanoksesta noin 80 %, talousassistentin työpanoksesta noin 50 %. Hallinnon lisäksi näillä molemmilla on hankehallinnon alle kuuluvia palkkakuluja. Projektikoordinaattoreiden palkkakulut kohdistuvat hankevalmisteluun ja –seurantaan. Tutkimus- ja kehittämistä vastaavan sekä määräaikaisen tutkimusassistentin palkat katettiin arviointi- ja evaluointityön budjetista. Tiedotussihteerin palkkakulut kuuluvat säätiön tiedotusbudjettiin.

Projektikoordinaattoreiden toimenkuvan keskeinen sisältö oli hankehallinto. Keskimäärin yhdellä projektikoordinaattorilla oli vastuullaan kaksi kumppanijärjestöä ja noin 40–50 projektia. Hankehallinnon työtehtäviin sisältyi yhteydenpitoa hakija- ja kumppanijärjestöihin, hakemusten käsittelyä, rahoituspäätöksen jälkeistä hankeseurantaa sekä toimistolla että paikan päällä projekteissa (seurantamatkojen avulla) sekä raporttien tarkastusta tarvittavine toimenpiteineen. Projektihallinnon työvälineenä käytettiin Prospekti – projektihallinnon ohjelmaa. Työmäärää ovat viime vuosina lisänneet kattavammat hakemukset ja raportit, jotka ovat seurausta kasvaneista vaatimuksista (valtion tuen käyttö) ja laajemmista lomakepohjista, joita säätiö on laatinut saadakseen kattavat tiedot hankkeesta. Ei-kumppanimaista tulevat yhteydenotot ja hakemukset työllistivät projektikoordinaattoreita enemmän kuin hankehallinnon tehtävät kumppanimaissa.

Säätiön taloushallinnon tehtäviä hoiti toiminnanjohtajan alaisuudessa talousassistentti. Säätiön kirjanpitoa ja palkkahallinnon hoiti Administer Oy. Taloushallinnon tehtävien hoidossa käytettiin sähköistä taloushallinnon järjestelmää (eFina). Säätiön tilintarkastajina toimivat HTM-tilintarkastajat Raimo Hakola ja Kristian Seemer. Varatilintarkastajina olivat Anssi Pietiläinen ja Kari Mikkola (HTM).

Säätiön talous

Säätiön rahoituspohja vuonna 2013

Abilis-säätiö saa pääosin rahoituksensa ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyövaroista. Säätiöllä on kolmivuotinen (2013–2015) rahoituspäätös. Valtionavustusta koskeva UM:n ja säätiön välinen päivitetty sitoumus allekirjoitettiin tammikuussa 2013. Ulkoasiainministeriön tuki vuodelle 2013 oli yhteensä 2 700 000 €. Lisäksi säätiön käytössä oli korkotuottoa 1 217 € ja edelliseltä vuodelta siirtynyt tuki, 292 €. Käytettävissä ollut valtion tuki oli yhteensä 2 701 509 €. Säätiön varainhankinnan tuotot olivat vuonna 2013 yhteensä 4 008 €.

Valtion tuen lisäksi Abilis-säätiöllä oli erillinen viestintähanke, johon se sai 12 000 € FIDIDA ry:ltä. Rahoitus käytettiin Oma elämä -videon tekemiseen. Säätiö kattoi hankkeen omarahoitusosuuden (minimi 7,5 %) oman varainhankinnan tuotoilla.

Säätiön varainkäyttö vuonna 2013

Säätiön varsinaisen toiminnan kulut vuonna 2013 olivat 2 410 448 €. Valtion tukea säätiö käytti yhteensä 2 398 448 €.

Säätiö käytti vuonna 2013 projektirahoitukseen yhteensä 1 617 224 €, mikä on noin 60 % vuoden 2013 valtion tuesta. Projektirahoituksen kuluihin sisältyvät tiedotushankkeiden kulut, 52 018 €. Hallintokuluihin käytettiin 206 156 €, mikä on 7,6 % ulkoasiainministeriön rahoitussopimuksen mukaisesta kokonaisvuosituesta. Hankevalmisteluun ja -seurantaan käytettiin 474 718 € eli 17,6 % tuesta. Vammais oikeusdiplomatia-aloitteen kulut olivat budjetoidun mukaiset, yhteensä 100 351 €. Säätiön varojen käyttö ja kulujen vertailu budjetoituun on esitetty taulukossa 6.

UM rahoitussopimus 2013	2.700.000	2013
	€	€
	Talousarvio	Toteutunut
Hankerahoitus	1 655 000	1 563 089
Tiedotusprojektit	35 000	52 018
Hankearviointi ja -seuranta	650 000	474 718
Hallinto	260 000	206 156
Vammaisdiplomatia	100 000	100 351
FIDIDA Viestintähanke	12 000	12 000
Muu tuotot (oma varainhankinta)	4 000	4 197
Yhteensä	2 707 000	2 412 529
Toiminnan kulut v. 2013		2 409 616
Muut kulut		2 229
Toiminnan tuotto- ja kuluja jäämä		2 799
Käytetty valtion tuki 2013		2 398 448
Siirto vuodelle 2014		303 060

Taulukko 6. Säätiön varainkäyttö verrattuna budjetoituun vuonna 2013.

Säätiön säädepääoma on sijoitettu sijoitusrahasto SEB Gyllenbergin -osakerahastoon, joka sopii maltillisille sijoittajille. Rahastosijoitusten hankinta-arvo oli vuoden lopussa 115 157 € ja markkina-arvo 105 190 €. Sijoitus- ja rahastotoiminnan tuotot olivat yhteensä 9 822 €. Tilikauden ylijäämä oli 12 622 €.

Säätiön rahoituksen ja toiminnan kasvusuunta

Säätiön valtiontuki kasvoi selkeästi vuonna 2013 (kasvua edelliseen vuoteen oli 800 000 €). Tuen kasvu osoitti rahoittajan luottamusta säätiön toimintaan ja kiinnostusta vammaisten henkilöiden oikeuksien ja elinolosuhteiden kohentamiseen. Säätiön rahoitus ja toiminta olivat aiemmin kasvaneet lineaarisesti pikkuhiljaa. Kasvanut rahoituspohja antoi säätiölle mahdollisuuden tehostaa toimintaansa ja lisätä uusia toimintoja. Vuosina 2014–2015 käynnistetyt toiminnot jatkuvat ja tavoitteena on saada säätiölle lisärahoitusta, mahdollisesti erillinen rahoittaja Mekongin alueen työlle.

Vuoden aikana säätiö hallinnoin ennätysmäärän projekteja (398) sekä hyväksyi uusia hakemuksia (179) ja loppuraportteja (151). Myös projekteihin budjetoitu tuki käytettiin varsin tehokkaasti. Näin se osoitti, että kasvanut valtiontuki voidaan kanavoida säätiön rahoitustoiminnan kautta hallitusti kehitysmaiden vammaisjärjestöille.

Säätiön toimitilat

Abilis-, KIOS- ja Siemenpuu-säätiöillä sekä FIDIDA ry:llä on ollut yhteinen toimitila jo useiden vuosien ajan. Toimitila sijaitsee Helsingin Sörnäisissä, osoitteessa Lintulahdenkatu 10, 5.kerros. Päävuokralaisena toimii FIDIDA ry. Vuokratut tilat ovat esteettömät ja tarjoavat synergiaedun säätiöiden ja FIDIDA ry:n väliselle yhteistyölle.

F. KEHITYSYHTEISTYÖN VAMMAISOIKEUSDIPLOMATIA JA VAMMAISASIOIDEN ERITYISASiantuntijuus

Vammaisten ihmisoikeusdiplomatian ensimmäinen toimintavuosi lähti käyntiin heti täydellä teholla. Vuoden teemana oli vaikuttaa kehityspolitiikkaan, Post-2015 agendaan ja pakolaiskysymyksiin sekä luoda merkittävästi suhteita muihin kehitysyhteistyön toteuttajiin. Työn ydintiimin muodostivat Kalle Könkkölä, Tuomas Tuure ja Marjo Heinonen. Vammaisasioiden asiantuntijaryhmään kuului 16 vammaista eri alan asiantuntijaa. Ryhmä kokoontui viisi kertaa keskustelemaan Suomen kehityspolitiikasta, kehitysyhteistyön rahoitusmekanismeista ja toimijoista. Ryhmä tutustui ulkoministeriön toimintaan ja sai vierailijaksi haavoittuvien ryhmien ja sosiaalisen kehityksen neuvonantajat. Tavoitteena on, että vammaisasioiden asiantuntijatehtäviin on tulevana vuosina enemmän henkilöresursseja. Näin voidaan varmistaa vammaisten henkilöiden mukanaolo niissä tilanteissa, joissa suunnitellaan, toteutetaan tai arvioidaan kehitystyötä ja sen inklusiivista otetta.

Kotimaisia tapaamisia oli vuoden aikana yli kaksikymmentä. Tavattujen henkilöiden joukossa oli laajasti ulkoministeriössä toimivia virkamiehiä, ministereitä ja Suomen lähetystöiden työntekijöitä. Suomalaista lähetystöväkeä tavattiin matkojen yhteydessä Washingtonissa, Addis Abebassa, Moskovassa, Pristinassa, Minskissä ja Beirutissa. Yhteistyö USA:n ja Irlannin kanssa oli keskeistä. USA:n edustajia tavattiin Washingtonissa, Tiranassa, Minskissä ja Addis Abebassa sekä Helsingissä. Eri vammaisjärjestöjä tavattiin Suomessa ja kohdemaissa sekä USA:ssa ja Irlannissa. Tapaamisissa pystyttiin nostamaan esille laajasti vammaisten ihmisten ihmisoikeuksia ja niiden toteutuksen edistämistä.

Diplomatia-aloitteen matkoilla (7 matkaa) ja vierailuilla pystyttiin edistämään vammaisten asioita. Esimerkiksi Valko-Venäjällä, Moskovassa ja Libanonissa tapaamiset sisälsivät melko avoimesti keskustelua ihmisoikeustilanteesta, joskus välttämättä tämän nimenomaisen termin käyttöä. USA:n yhteydet laajenivat opintomatkan aikana syyskuussa, kun kymmenen hengen ryhmä suomalaisia vammaisalan toimijoita tutustui vammaisten ihmisten työllistymiseen ja sen järjestelymekanismeihin Yhdysvalloissa. Opintomatkan yhteydessä tavattiin laaja joukko viranomaistahoja. Työ jatkuu Judith Heumannin (USA, State Department), Charlotte McClain-Nhlapo (USAID, Disability and Inclusive Development) ja Peggy Mastroiannin (EEOC, Equal Employment Opportunities Commission) kanssa USA:n Suomen lähetystön avulla. Osana diplomatiatyötä käynnistimme pyöreän pöydän keskustelun inklusiivisesta kehityksestä ja Post-2015 teemoista. Vammaisasioiden kansainvälinen kokous järjestettiin Helsingissä alkuvuodesta 2014. Sen valmistelut tehtiin loppuvuodesta 2013.

Eräs keskeinen tavoite vuonna 2013 oli saada vammaisten pakolaisten tilannetta kohennettua. Tätä varten teimme matkan Beirutin tutustumaan tilanteeseen. Matka oli onnistunut ja saimme tehtyä konkreettisen ehdotuksen ulkoministeriölle syyrialaisien vammaisten pakolaisten auttamisesta. Ehdotusta on seurattu mutta merkittävää tulosta ei ole saatu aikaiseksi. Tosin vammaisteema on tullut esille keskusteluissa ja koulutuksissa sen jälkeen. Kutsuimme kansalaisjärjestöjä alkuvuodesta 2014 yhteistyökokoukseen miettimään keinoja, miten vammaisia pakolaisia autetaan.

Vammaisteeman esille nostamiselle on tilaus. Vammaisdiplomatia on ollut sopivaan aikaan paikalla ja pystynyt konkretisoimaan asioita. Valmennusryhmä on alkuihmettelyn jälkeen toiminut hyvin ja tulemme saamaan uusia päteviä toimijoita lisää. Yhteenvetona voi todeta, että asiat ovat edenneet vauhdilla, töitä riittää ja tämänkaltaista hanketta on tarvittu ja tarvitaan vielä. Abilis-säätiö on oikea ja toimiva organisaatio asioiden eteenpäin viemiseksi.

3. YHTEISTYÖVERKOSTOT JA KOTIMAAN TOIMINTA

3.1. Kansainvälinen verkostoituminen

Abilis – säätiöllä on laajat kontaktit useisiin maailmanlaajuisiin vammaisjärjestöihin kuten Disabled Peoples' International (DPI), World Blind Union (WBU), World Federation of the Deaf (WFD) ja World Federation of the Deaf-Blind (WFDB). Hallituksen jäsenet toimivat eri rooleissa näiden hallituksissa ja toiminnoissa. Säätiön hallituksen puheenjohtaja on DPI:n hallituksen jäsen. Samoin hän jatkoi GPDD:n toiminnoissa. Säätiön hallituksen varapuheenjohtaja Ari Suutarla osallistui Maailman Kuurosokeiden yleiskokoukseen ja Helen Keller konferenssiin. Hallituksen jäsen Liisa Kauppinen jatkoi työtään Maailman Kuurojen Liiton pääsihteeristössä ja YK:n sekä sen erityisjärjestöjen muodostamassa yhteistyöverkostossa. Hän sai joulukuussa mittavan tunnustuksen elämäntyöstään, YK:n ihmisoikeuspalkinnon. Pekka Tuominen oli mukana International Disability Alliance'n (IDA) ja Euroopan Vammaisfoorumin työskentelyssä.

Säätiöllä on hyvät yhteydet muihin toimijoihin, jotka tukevat vammaisten ihmisoikeusliikettä. Näiden joukossa ovat pohjoismaiset vammaisjärjestöt (DPOD, My Right, Atlas Alliance) sekä kansainväliset toimijat kuten Action Aid International, Action on Disability and Development (ADD), Christopher Blinden Mission (CBM), Handicap International (HI) ja Asian-Pacific Center on Disability (APCD). Valtiollisista toimijoista yhteistyötä tehtiin Yhdysvaltojen USAID:n, Australian AusAID:n, Irlannin IrishAID ja Japanin JICA:n kanssa.

Myös toimihenkilöiden yhteistyö kansainvälisten toimijoiden kanssa jatkui aktiivisena vuonna 2013. Erityisesti yhteistyö niiden rahoittajatahojen kanssa, jotka tukevat säätiön kumppanijärjestöjä, säilyi aktiivisena. Yhteistyöhön linkittyvät edellä mainittujen toimijoiden lisäksi muutamat kansainväliset järjestöt kuten World Vision ja UNDP Tadžikistan sekä eräät suomalaiset järjestöt ja toimijat, joista voidaan erityisesti mainita Fida International, Kirkon ulkomaanapu, Suomen lähetysseura, Suomen Pakolaisapu, SASK ja Solidaarisuus-säätiö, Yhteistyö Kepan maatoimistojen kanssa jatkui kiinteänä. Erityisesti yhteistyö Mekongin alueen, Mosambikin ja Nicaraguan Kepan toimistojen kanssa on ollut vilkasta. Suomen lähetystöjen kanssa on vuonna 2013 jatkettu hyvää yhteistyötä. Vierailuja tai tapaamisia lähetystön edustajien kanssa on järjestynyt Etiopiassa, Tansaniassa ja Vietnamin.

Yhteistyöverkostot

Abilis-säätiö on laajasti verkostoitunut kehitysyhteistyötoimija niin kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla. Tiiviit suhteet eri asiantuntijatahoihin ja rahoittajiin ovat toiminnan tehokkuuden ja laadun perusedellytyksiä. Erityisen tärkeitä yhteistyötahoja kansainvälisessä toimikentässä ovat Disabled People's International (DPI), Disability Rights Fund (DRF), AusAID, Action on Disability and Development (ADD), Action Aid ja Asian-Pacific Center on Disability (APCD), jotka tukevat vammaisjärjestöjä monissa samoissa maissa kuin Abilis. Yhteistyön muotoja ovat rahoittajatapaamiset, tiedon vaihto, yhteiset suunnitelmat ja arvioinnit sekä rahoitusten täydentävyys. Läheinen yhteistyö vähentää rahoitustoiminnan riskejä ja lisää kehitysmaiden vammaisjärjestöjen pääsymahdollisuutta yhteistyöhön tarkoituksenmukaisen rahoittajan kanssa. Yhteistyötä tehdään myös pohjoismaisten ja eurooppalaisten kansalaisjärjestöjen ja vammaisliikkeen edustajien kanssa. Säätiön hallituksen edustajia on mukana muun muassa European Disability Forum:n (EDF) ja International Disability Alliance:n (IDA) luottamustoimissa.

Vuonna 2013 tiedonvaihtoa muiden toimijoiden, erityisesti rahoittajien, kuten pohjoismaiset ja kansainväliset vammaisjärjestöt, järjestökentän, asiantuntijoiden ja ulkoasiainhallinnon kanssa pyritään lisäämään edelleen. Samoin ylläpidetään säätiön rakentamia verkostoja kansainvälisten vammaisjärjestöjen ja kehitysyhteistyötä tekevien tahojen ja paikallisten vammaisjärjestöjen piirissä, esimerkiksi osallistumalla kansainvälisiin seminaareihin ja konferensseihin sekä vammaisliikkeen tapahtumiin. Erityisesti Latinalaisen Amerikan alueella pidettävä DPI:n kokous on foorumi, jonne säätiö lähettää edustuksen ja nivoo rahoitustoimintaansa koskevan tiedotuksen. Tavoitteena on

näin lisätä Abilixen tunnettuutta Latinalaisen Amerikan maissa ja saada lisää rahoitushakemuksia alueelta.

Kotimaassa yhteistyötä tehdään ennen kaikkea Vammaisjärjestöjen kehitysyhteistyöyhdistys, FIDIDA:n, kanssa. Abilis -säätiö on aktiivisesti mukana FIDIDA:n vammaiskumppanuusohjelman rakentamisessa. Samoin Abilis on KEPA:n jäsenjärjestö ja mukana suomalaisessa kehityspoliittisessa keskustelussa.

Tärkeänä yhteistyökumppanina on ulkoasiainministeriö eri osastoineen ja yksiköineen. Läheistä yhteistyötä tehtiin haavoittuvien ryhmien ja sosiaalisen kehityksen neuvonantajien kanssa. Lisäksi säätiö vahvistaa yhteistyötä Ihmisoikeusyksikön kanssa. Kansalaisjärjestöyksikön lisäksi Abilis-säätiöllä on hyvät suhteet useisiin Suomen ulkomaan edustustoihin.

3.2. Säätiöiden välinen yhteistyö

Abilis-säätiö tekee läheistä yhteistyötä kahden muun samantyyppistä kehitysyhteistyötä tekevän toimijan, KIOS- ja Siemenpuu -säätiöiden kanssa. Säätiöiden välinen yhteistyö on todettu erittäin antoisaksi hankehallinnon toimintoja kehitettäessä sekä päällekkäistä hallinnollista työtä vähennettäessä. Kokemusten jakaminen maista, joissa eri toimijat rahoittavat kansalaisyhteiskuntaa tulevat rahoitustoiminnan toteutusta ja edesauttavat riskinhallintaa. Näiden yhteistyömuotojen lisäksi säätiöt lähettivät yhteisen edustajansa myös niihin kumppanuusjärjestöjen ja ulkoasiainministeriön yhteisiin kokouksiin, joista saivat tiedon, ja pyrkivät muutenkin osallistumaan koordinoitusti kumppanuusjärjestöjen yhteistyöhön. Toiminnanjohtajat kokoontuivat säännöllisesti keskustelemaan säätiöitä koskevista asioista ja järjestivät yhteisiä infotilaisuuksia, joihin osallistuvat kaikki säätiöiden ja FIDIDA ry:n työntekijät.

4. ARVIO VUODESTA 2013 ja TULEVAISUUDEN SUUNTAVIIVOJA

Vuosi 2013 oli tärkeä ajanjakso Abilis-säätiön toiminnassa. Sen aikana käynnistyi kaksi merkittävää uutta työmuotoa, Vammaisoikeusdiplomatie-aloite ja Mekongin alueen toiminta. Kalle Könkkölän vuosikymmenten työ vammaisasioiden edistämiseksi sai vihdoinkin virallisen aseman ja tuen ulkoministeriöstä sekä rahoituksen. Aloitteen toteutus myös onnistui erinomaisesti. Yhteistyö alan toimijoiden kanssa oli vilkasta. Tapaamiset viranomaisten kanssa ja matkat eri kohtamaihin vahvistivat kiinnostuksen huomioida vammaisten ihmisoikeudet laajamittaisemmin. Tulevina vuosina toivon mukaan enemmän konkretiaa kuin pelkkiä sanoja ja lupauksia.

Mekongin alueen toiminnan käynnistäminen asteittain eteni vuoden aikana jopa suunniteltua paremmin. Maanosatoimiston työn vakiintuminen ja säätiön virallinen rekisteröityminen Thaimaassa edesauttavat jatkosuunnitelmien toteutusta. Säätiön rahoitusmekanismien ja hankehallinnon menetelmien hiominen vastaamaan maiden käytäntöjä jatkuu kokeilujen myötä. Maatoimistojen käynnistyminen Myanmarissa, Kaakkois-Thaimaassa, Laosissa ja Kambodzassa edellyttää paljon valmistelutyötä ja paikallisiin olosuhteisiin perehtymistä. Hyvät verkostot ja vammaisasioiden asiantuntijat ovat tärkeä osa Abilis-säätiön työtä koko Mekongin alueen toiminnassa.

Säätiön arviointityö (indikaattoreiden luominen) on aikaansaanut paljon kiinnostusta muiden alan toimijoiden keskuudessa. Kun indikaattoreita päästään kokeilemaan vuonna 2014, selviää se, miten hyvin kehittämistyössä on onnistuttu. Hyvä yhteistyö säätiön kumppanijärjestöjen ja muiden alan toimijoiden kanssa varmistaa sen, että indikaattoreita käytetään asianmukaisesti ja niitä kehitetään eteenpäin, luotettavan mittausmenetelmän aikaansaamiseksi.

Säätiö jatkaa laaja-alaista ja aktiivista työtään vuosina 2014 ja 2015 tuenkäyttösuunnitelman mukaisesti. Varsinaisia uusia toimintoja ei aloiteta, mutta säätiö panostaa laadukkaaseen työhön kaikilla nykyisillä toimintasektoreilla.